

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt

– *En bit på väg*

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt

– En bit på väg

Betänkande av E-delegationen

Stockholm 2011

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2011:27

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice.

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2011

ISBN 978-91-38-23556-0
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Anna-Karin Hatt

Vid regeringssammanträdet den 26 mars 2009 bemyndigade regeringen statsrådet Mats Odell att tillkalla en delegation med högst femton ledamöter med uppdrag att samordna myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19).

Generaldirektören Mats Sjöstrand förordnades att vara ordförande i Delegationen för e-förvaltning (Fi 2009:01) från och med den 26 mars 2009. Som ledamöter i delegationen förordnades från och med samma dag generaldirektörerna Angeles Bermudez-Svankvist, Annika Bränström, Stig Jönsson, Adriana Lender, Helena Lindberg, Claes Ljungh, Christina Lugnet, Mats Persson, Karin Starrin och Staffan Widlert samt riksarkivarien Tomas Lidman, rikspolischefen Bengt Svenson och verkställande direktören Håkan Sörman. Generaldirektören Dan Eliasson förordnades som ledamot i delegationen från och med den 1 september 2009. Delegationen utökades med tre ledamöter från och med den 20 april 2010, då generaldirektörerna Kerstin Borg Wallin, Ingemar Hansson samt Katrin Westling Palm förordnades till nya ledamöter. Tomas Lidman entledigades den 30 april 2010 och efterträddes från och med den 1 maj 2010 av den nya riksarkivarien Björn Jordell. Karin Starrin entledigades den 1 januari 2011. Kerstin Borg Wallin entledigades den 3 mars 2011, och efterträddes samma dag av generaldirektör Christina Gellerbrant Hagberg.

Delegationen har antagit namnet E-delegationen.

Som experter i delegationen förordnades från och med den 14 april 2009 kanslirådet Magnus Enzell och överdirektören Roland Höglund.

Som kanslichef anställdes från och med den 7 december 2009 Claes Thagemark. Som kommittésekreterare anställdes från och med den 1 maj 2009 Dan Costouvsqi, från och med den

16 november 2009 Peter Krantz, från och med den 1 januari 2010 Eva Sartorius, från och med den 1 februari 2010 Lena Olofsson, från och med den 1 mars 2010 Anneli Hagdahl, från och med den 8 mars 2010 Johan Bålman och från och med den 16 augusti 2010 Mårten Janerud. Delegationens expert Roland Höglund entledigades den 10 maj 2010 och anställdes samma dag som kommittésekreterare. Denna anställning var tidsbegränsad till och med den 31 december 2010. Som kanslisekreterare anställdes från och med den 1 oktober 2009 Marit Dozzi.

Delegationen överlämnade den 19 oktober 2009 sitt första betänkande *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86). Den 22 mars 2010 överlämnades delegationens andra betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning* (SOU 2010:20).

Delegationen fick den 25 mars 2010 två tilläggsuppdrag (dir. 2010:32). Det ena uppdraget är att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av handlingar (PSI-direktivet). Det andra uppdraget är att ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier. En första version av riktlinjerna togs fram den 30 december 2010.

Delegationen överlämnade den 1 oktober 2010 sitt tredje betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Under konstruktion – framtidens e-förvaltning* (SOU 2010:62).

Delegationen överlämnar härmed sitt fjärde betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg* (SOU 2011:27).

Delegationen fortsätter sitt arbete i enlighet med direktiven.

Stockholm i mars 2011

Mats Sjöstrand

Angeles Bermudez-Svanqvist

Dan Eliasson

Ingemar Hansson

Stig Jönsson

Helena Lindberg

Christina Lugnet

Bengt Svenson

Katrin Westling Palm

Annika Bränström

Christina Gellerbrant Hagberg

Björn Jordell

Adriana Lender

Claes Ljungh

Mats Persson

Håkan Sörman

Staffan Widlert

/Claes Thagemark

Johan Bålman

Dano Costouvsqi

Marit Dozzi

Anneli Hagdahl

Mårten Janerud

Peter Krantz

Lena Olofsson

Eva Sartorius

Innehåll

Sammanfattning	11
1 Delegationens uppdrag och arbete	15
1.1 Delegationens uppdrag	15
1.2 Externa aktiviteter som påverkar delegationens uppdrag.....	16
1.2.1 Digital agenda för Sverige	16
1.2.2 Utvecklingsansvariga myndigheter.....	16
1.2.3 Grön IT	17
1.2.4 Nationell eHälsa	17
1.2.5 Strategi för eSamhället.....	18
1.3 Delegationens arbete	18
2 Delegationens förslag, bedömningar och ställningstaganden	21
2.1 Förslag avseende e-arkiv och e-diarium.....	21
2.1.1 Gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium	21
2.1.2 Förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium	23
2.1.3 Arbetet med förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium på kort sikt	24
2.1.4 Riksarkivets och andra arkivmyndigheters roll vad gäller e-arkiv och e-diarium.....	24
2.2 Elektronisk tjänst för grundläggande information om näringsidkare	26
2.3 Mina sidor för privatpersoner	27

2.4	Förvaltningsgemensam tjänstekatalog.....	28
2.5	Effektivare informationsförsörjning.....	28
3	Prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt	31
3.1	Mina sidor för privatpersoner.....	31
3.2	E-arkiv och e-diarium.....	33
3.3	Elektronisk tjänst för grundläggande information om näringsidkare.....	34
3.4	Förvaltningsgemensam tjänstekatalog.....	36
4	Delegationens aktiviteter	37
4.1	Prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt.....	37
4.2	Portföljstyrning av prioriterade förstudier.....	37
4.3	Förstudiearbete under 2011.....	38
4.4	Vägledningar	39
4.5	Riktlinjer för sociala medier	40
4.6	Forum för idéer och förslag.....	41
4.7	Uppföljningsarbetet och förväntade resultat	42
4.8	Offentlig information för vidareutnyttjande.....	42
4.9	Information och kommunikation	42
4.10	Övergången till IPv6	43
4.11	Interoperabilitet och IT-standardisering	44
4.12	Internationell e-förvaltning	45
4.13	Terminologi för e-förvaltning	46
4.14	Enkät angående strategiska e-förvaltningsprojekt	46
5	Konsekvenser	51
5.1	Gemensamma lösningar för e-arkiv och e-diarium	51

5.2	Förvaltningsgemensamma specifikationer	51
5.3	Klarläggande av arkivmyndigheternas roller inom området elektronisk arkivering	52

Bilagor

<i>Bilaga 1.</i>	Kommittédirektiv	53
<i>Bilaga 2.</i>	Tilläggsdirektiv.....	65
<i>Bilaga 3.</i>	Bakgrundsmaterial	69

Sammanfattning

Förslag och bedömningar kring delegationens prioriterade e-förvaltningsprojekt

Fem förvaltningsgemensamma e-förvaltningsprojekt prioriterades av delegationen under 2010. Fyra förstudier har tagits fram och det femte projektet, Minskat uppgiftslämnande, avvaktar beslut från regeringen. Delegationen har beslutat om den fortsatta hanteringen av de fyra projekten enligt följande.

E-arkiv och e-diarium

I förstudien E-arkiv och e-diarium har förutsättningarna för att skapa gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium för myndigheter utretts. Resultatet visar att bara en femtedel av myndigheterna har infört e-arkiv. Enligt förstudien skulle det underlätta för många myndigheter att kunna ansluta sig till eller samverka kring gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium.

Delegationen föreslår att regeringen

- a) ger Riksarkivet i uppdrag att leda arbetet med att stegvis införa gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium för statliga myndigheter,
- b) ger Riksarkivet i uppdrag att ha övergripande ansvar för vidareutveckling och förvaltning av de förvaltningsgemensamma specifikationer som utarbetas inom delegationen och som ska utgöra underlag för de gemensamma tjänsterna, och
- c) tillsätter en utredning för att klarlägga Riksarkivets och andra arkivmyndigheters roll kring e-arkiv och e-diarium.

Delegationen har för avsikt att tillsätta en projektgrupp för att snabbt kunna starta ett arbete med att ta fram förslag till förvalt-

ningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium. De förvaltningsgemensamma specifikationerna ska innehålla de krav som utgör minsta gemensamma nämnare. Specifikationerna ska testas och kvalitetssäkras genom piloter. Arbetet med de förvaltningsgemensamma specifikationerna kommer att ske i samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting.

Mina sidor för privatpersoner

I en förstudie har analyserats vilka behov som finns av en central Mina sidor för privatpersoner. Slutsatsen är att målgrupper som har flera pågående ärenden med flera offentliga organisationer, till exempel arbetssökande, långtidssjukskrivna och småbarnsföräldrar, har störst behov av att samla ärendena på en plats. En central Mina sidor kan även innehålla funktioner för att ta emot meddelanden, lämna e-fullmakter och få övergripande information, allt genom en säker inloggning.

Delegationen avser att ta fram en plan för realisering av förvaltningsgemensamma tjänster för privatpersoner så att de kan ta tillvara sina rättigheter och utföra sina skyldigheter utifrån prioriterade behov.

E-tjänst över näringsidkare

Enligt förstudien E-tjänst över näringsidkare finns det behov av en e-tjänst för att tillgängliggöra grundläggande information om näringsidkare. Syftet med en sådan tjänst är att samla information från flera registerhållande myndigheter i en e-tjänst. En sådan tjänst möjliggör behörighetskontroller av företrädare bl.a. vid användning av e-tjänstelegitimationer.

Delegationen bedömer att det fortsatta arbetet med att ta fram en sådan gemensam tjänst, bör drivas av samverkansgruppen Starta och Driva företag.¹

¹ Starta och Driva företag är en samverkan mellan ett antal myndigheter i syfte att underlätta för näringsidkaren i dess kontakter med offentlig sektor. I samarbete deltar Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Tullverket och Tillväxtverket. Verksamt.se ingår som en del i det gemensamma samarbetet.

Förvaltningsgemensam tjänstekatalog

En prototyp över en förvaltningsgemensam tjänstekatalog har tagits fram. Tjänstekatalogen är tänkt att samla elektroniska tjänster från myndigheter, kommuner och landsting. Syftet är att underlätta för utvecklare att ta fram nya tjänster för privatpersoner, företag och offentlig sektor.

Delegationen bedömer att Jordbruksverket, som har lett arbetet med att ta fram prototypen, bör gå vidare med att skapa en förvaltningsgemensam tjänstekatalog som i ett första skede vänder sig till myndigheter, kommuner och landsting.

Nya prioriterade e-förvaltningsprojekt under 2011

Delegationen prioriterar ett nytt förvaltningsgemensamt projekt under 2011. Det handlar om att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och landsting för att förenkla vardagen för privatpersoner och företag.

Effektivare informationsförsörjning

I projektet ska utredas hur informationsförsörjningen inom förvaltningen kan effektiviseras. Delegationen har valt att studera transfereringssystemet Ekonomiskt bistånd. Idag inhämtas en stor del av information som krävs för att handlägga biståndet via telefon, brev, blanketter, formulär och e-post. Handläggningstiden är lång och risken för fel är stor. Projektet kommer att undersöka hur informationsutbytet kan effektiviseras med utgångspunkt från två möjliga vägval: antingen via nuvarande decentraliserade modell eller via en centraliserad modell. Centrala studiestödsnämnden (CSN) leder projektet som avslutas i slutet av 2011.

Ytterligare förstudieprojekt är under beredning och kommer att startas under året. Dessa kommer att redovisas i nästa betänkande.

Vägledningar

Delegationen har tagit fram flera vägledningar jämte riktlinjer för sociala medier som har till syfte att stödja utveckling av och

samverkan inom e-förvaltningen. Delegationen arbetar för närvarande med att ta fram och utveckla följande vägledningar:

- Vägledning för webbutveckling, som bland annat beskriver hur webbplatser och interaktiva gränssnitt kan användas av så många som möjligt på ett så enkelt sätt som möjligt.
- Vägledning för automatiserad samverkan, hur man får till ett enkelt, enhetligt och effektivt informationsutbyte.
- Vägledning för behovsanalys, hur man går till väga för att utveckla tjänster som möter användarnas behov.
- Vägledning för nyttorealiserings, exempel på verktyg som kan användas i verksamhetsutveckling för att realisera nyttor.
- Vägledning för vidareutnyttjande av offentliga handlingar.

Dessutom pågår ett terminologiarbete inom delegationen med att ta fram gemensamma definitioner av termer som används i e-förvaltningsarbetet.

1 Delegationens uppdrag och arbete

1.1 Delegationens uppdrag

Vid regeringssammanträdet den 26 mars 2009 beslutade regeringen att tillkalla en delegation med uppdrag att samordna myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning. Delegationens uppdrag framgår av kommittédirektivet (dir. 2009:19), *bilaga 1*. Delegationen antog namnet E-delegationen. En sammanställning över delegationens ledamöter, arbetsgrupp, expertgrupper, referensgrupp samt sekretariat finns på delegationens webbplats.² Delegationens uppdrag sträcker sig över en längre tid och ska slutredovisas den 31 december 2014. Delbetänkanden ska under mellantiden lämnas två gånger per år, 20 mars och 1 oktober.

Delegationen delredovisade sitt uppdrag för första gången i oktober 2009 i betänkandet *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86). En remissammanställning (Fi2009/6838) finns publicerad på delegationens webbplats. I mars 2010 redovisades delegationens andra betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning* (SOU 2010:20). Den 25 mars 2010 fick delegationen ett tilläggsdirektiv (dir. 2010:32), *bilaga 2*, som omfattar främjande och samordning av myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av offentlig information (PSI-direktivet), samt att ta fram riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier³. I oktober 2010 lämnade delegationen sin tredje delredovisning, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Under konstruktion – framtidens e-förvaltning* (SOU 2010:62).

² www.edelegationen.se

³ En första version av Riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier publicerades den 30 december 2010.

Detta betänkande, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg* (SOU 2011:27), innehåller delegationens fjärde delredovisning av uppdraget.

1.2 Externa aktiviteter som påverkar delegationens uppdrag

1.2.1 Digital agenda för Sverige

Arbetet med att formulera en Digital agenda för Sverige har satt igång. Målet att Sverige ska utvecklas till världens mest framgångsrika digitala samhälle ställer stora krav på att företag och myndigheter liksom det civila samhället sluter upp. En Digital agenda för Sverige är inte bara regeringens, utan hela Sveriges, angelägenhet enligt IT- och regionminister Anna-Karin Hatt. IT- och regionministern har under våren 2011 bjudit in organisationer, myndigheter och företag till sju tematiska rundabordsamtal för att gemensamt fylla den Digitala agendan med konkret innehåll. Delegationen har deltagit vid några av dessa samtal för att förmedla delegationens syn i olika frågor.

Den Digitala agendan förväntas färdigställas under 2011. I vilken mån agendan innebär förändrad inriktning eller förändrade förutsättningar för delegationens arbete återstår att se. Delegationen följer arbetet med den Digitala agendan och har en kontinuerlig dialog med främst Näringsdepartementet.

1.2.2 Utvecklingsansvariga myndigheter

Delegationen lämnade i sitt betänkande SOU 2009:86 förslag om att regeringen skulle inrätta så kallade utvecklingsansvariga myndigheter med syfte att bl. a. samordna strategiprocesser inom sina respektive intresse- och målgruppsområden.

Regeringen beslutade 3 mars 2011 att uppdra åt fyra myndigheter att särskilt utgå ifrån människors och företags vardagssituationer när de planerar sina kommande e-tjänster. För att på bästa sätt tjäna användarna, vare sig det är privatpersoner eller företag, är det avgörande att e-tjänsterna planeras utifrån deras behov snarare än förvaltningens organisation.

De myndigheter som fått särskilda uppdrag är

- Skatteverket, som ansvarar för att utveckla området *privatpersoner*,
- Bolagsverket, som ansvarar för *företag och företagare*,
- Transportstyrelsen, som ansvarar för *fordon och förare*, och
- Lantmäteriet som ansvarar för området *geografisk information och fastighetsinformation*.

Delegationen kommer i sitt fortsatta arbete utveckla samverkan med utvecklingsansvariga myndigheter för att på bästa sätt genom koordinering undvika dubbelarbete och överlappningar samt ta till vara synergieffekter vid utveckling av e-tjänster.

1.2.3 Grön IT

IT för en grönare förvaltning – agenda för IT för miljön 2010–2015 riktar sig i första hand till de myndigheter som lyder under förordningen (2009:07) om miljöledning i statliga myndigheter. Det övergripande målet för agendan är att miljöanpassad IT ska användas för att minska statlig miljöbelastning.

Hela förvaltningen bör i sitt arbete beakta målen för de tre insatsområdena som är:

1. Andelen anskaffningar med miljökrav på IT-området bör öka.
2. Energianvändningen i IT-verksamheten bör minska.
3. Andelen resfria möten bör öka.

Delegationen kommer i sitt arbete att främja en utveckling där offentlig sektor ska föregå med gott exempel. En sådan aktivitet är att påverka myndigheter att begära in uppgifter elektroniskt i stället för på papper. I vissa fall hindras en sådan utveckling av registerförfattningar. Delegationen har vid ett flertal tillfällen föreslagit regeringen att en översyn av registerförfattningarna ska göras, varvid även miljöfaktorn kan vägas in.

1.2.4 Nationell eHälsa

Arbetet med nationell eHälsa har ett antal beröringspunkter med det arbete som delegationen bedriver. Det är härvid viktigt med en

tät dialog mellan delegationen och olika företrädare för e-hälsoarbetet. Delegationen har regelbundna kontakter med Socialdepartementet och med de delar inom SKL som är aktiva i e-hälsoarbetet.

1.2.5 Strategi för eSamhället

Kommuner, landsting och regioner tillsammans står för cirka 70 procent av medborgarkontakterna i offentlig sektor och åtta av tio företagare har kontakter med kommunen. Utvecklingen av e-samhället är något som i allra högsta grad påverkar och påverkas av kommunal sektor.

Genom e-förvaltning bidrar kommunal sektor till e-samhället. Det är få kommuner, landsting och regioner som själva har kompetens eller resurser att driva den angelägna verksamhetsutveckling som e-förvaltning innebär och skapa lösningar för e-tjänster. Skillnaderna i olika förutsättningar kan överbryggas med gemensam kraftsamling och ökad kommunal samverkan.

I syfte att stödja kommunal sektors utveckling av e-förvaltning har SKL tagit fram ett förslag till Strategi för eSamhället som förväntas beslutas under första halvåret 2011. Strategin pekar ut gemensamma mål och insatsområden för det arbete som behöver göras gemensamt inom sektorn oavsett verksamhetsområde.

Delegationen kommer att i nära samverkan med SKL verka för en samlad utveckling av e-tjänster där målet är att framtagna tjänster ska vara behovsstyrda och samverka oavsett var i förvaltningen tjänsterna utvecklas.

1.3 Delegationens arbete

Sedan det tredje betänkandet (SOU 2010:62) har delegationen haft ett delegationssammanträde och en heldagsworkshop med ledamöterna om målbilden. Delegationens arbetsgrupp har haft fyra sammanträden varav ett internatsammanträde. Arbetet fortsätter i de expertgrupper som är tillsatta och i de arbetsutskott inom arbetsgruppen som bildats kring särskilda frågor. Samverkan fortsätter med referensgruppen, olika samråds- och samverkansmyndigheter och andra organisationer. Vidare har öppna möten hållits

med näringsliv och andra organisationer som är intressenter i e-förvaltningsfrågor.

Delegationen har löpande kontakter med företrädare för departement, myndigheter, kommuner och intresseorganisationer. Delegationen deltar i såväl nationella som internationella konferenser om e-förvaltning och IT-standardisering.

Delegationen eftersträvar transparens i sitt arbetssätt och publicerar därför utkast till olika dokument, t.ex. vägledningar, på delegationens webbplats, wiki⁴ och erfarenhetsforum⁵, som är öppna för synpunkter. Delegationen använder sociala medier för att nå ut med information och ta emot synpunkter på delegationens arbete.

Delegationen har svarat på sju remisser. Remissvaren finns publicerade på delegationens webbplats.

⁴ <http://wiki.edelegationen.se>

⁵ edelegationen.ning.com

2 Delegationens förslag, bedömningar och ställningstaganden

I detta avsnitt redovisas delegationens förslag, bedömningar och ställningstaganden.

2.1 Förslag avseende e-arkiv och e-diarium

2.1.1 Gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium

Delegationens förslag: Regeringen ska ge Riksarkivet i uppdrag att leda ett stegvis upplagt arbete med inriktning mot gemensamma tjänster⁶ för e-arkiv och e-diarium för statliga myndigheter.

Skälen för delegationens förslag: En god e-förvaltning kännetecknas av att den är kostnadseffektiv, att handlingar som möjliggör rätten till insyn hanteras väl, samt att myndigheternas dokumentation skapar ett säkert rättsligt underlag för beslut och åtgärder. Arkiveringen av myndigheternas dokumentation syftar inte enbart till ett långsiktigt bevarande. Informationen är en resurs som ska kunna återanvändas av olika intressenter både på kort och lång sikt.

I förstudien E-arkiv och e-diarium⁷ konstateras att endast en femtedel av myndigheterna har infört någon form av e-arkiv. De system som redan har implementerats uppfyller visserligen många av de krav som måste ställas, men systemen är inte kompatibla. Det

⁶ I förstudierapporten E-arkiv och e-diarium används begreppet gemensamma verksamhetsstöd. I detta betänkande används i stället begreppet gemensamma tjänster.

⁷ <http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=22306>

är inte möjligt att utan anpassningar överföra information till en annan myndighets eller arkivmyndighets e-arkiv. Det gör att informationsutbytet mellan myndigheterna blir en komplicerad process.

Om varje myndighet utvecklar eller upphandlar egna lösningar innebär det onödigt höga kostnader. Att införa e-arkiv hos en enda myndighet har beräknats till 10–15 miljoner kronor och betydligt mer för myndigheter med större arkivbehov. Kostnaderna för utveckling, införande, drift och förvaltning bedöms minska 10–30 procent jämfört med att myndigheterna skapar egna lösningar. Det kommer att krävas resurser för myndigheter eller kontrakterade leverantörer som ska utveckla de gemensamma verksamhetsstöden för att investera i en säker teknisk infrastruktur, drift och förvaltning. Bedömningen görs dock att det finns goda förutsättningar för att på sikt göra besparingar som vida överstiger de initiala kostnaderna.

Förstudien har gjort bedömningen att det skulle underlätta för många myndigheter om det fanns en möjlighet att ansluta sig till eller samverka kring driften av tjänstebaserade gemensamma lösningar för e-arkiv. Resurserna som frigörs skulle istället kunna användas för kärnverksamheten. Det skulle också kunna leda till en tydlig samhälls- och verksamhetsnytta, bl.a. i form av en effektivare intern och extern informationsförsörjning. Inom myndigheten handlar det om att skapa en sammanhängande informationsförvaltning och att frigöra verksamhetssystemen från information som inte längre är frekvent efterfrågad av den egna verksamheten. Utåt handlar det om att göra myndighetens information mer tillgänglig för andra myndigheter och övriga intressenter. Ett liknande resonemang förs när det gäller gemensamma tjänster för e-diarium.

Delegationen föreslår att Riksarkivet ska få i uppdrag att leda ett stegvis upplagt arbete med inriktning mot gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium inom för statliga myndigheter. Det behöver inte innebära att Riksarkivet ska utveckla och ansvara för driften av gemensamma tjänster. Det kan vara en annan myndighet, kluster av myndigheter eller en kontrakterad leverantör. Även Riksarkivets e-arkiv dit handlingarna efter en tid ska överlämnas skulle kunna driftas av någon annan. Riksarkivets ansvar handlar i första hand om att aktivt verka för att den elektroniska informationen ska kunna utbytas mellan myndigheter med minsta möjliga åtgärder även i ett längre tidsperspektiv. Samverkan kan ske med

kommuner och landsting då förstudien har konstaterat att förhållande i många avseenden är likartade inom hela förvaltningen.

För myndigheter som föredrar att bygga in funktioner för e-arkiv i sina verksamhetssystem bör detta vara möjligt även fortsättningsvis. Dessa funktioner bör vara baserade på föreslagna förvaltningsgemensamma standards. Vidare bör myndigheter som redan har e-arkiv eller är i färd med att utveckla sådana system kunna ansluta sig till de gemensamma stöden i ett senare skede.

2.1.2 Förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium

Delegationens förslag: Regeringen ska ge Riksarkivet i uppdrag att ha övergripande ansvar för de förvaltningsgemensamma specifikationer som ska utgöra underlag för de gemensamma tjänsterna för e-arkiv och e-diarium.

Skälen för delegationens förslag: Med förvaltningsgemensamma specifikationer avses strukturerade beskrivningar av funktionella och tekniska krav som överensstämmer med ett behov som delas av hela eller delar av förvaltningen. Specifikationerna syftar till att säkerställa önskad funktion och interoperabilitet såväl inom förvaltningar som mellan förvaltningar, samt vid förvaltningarnas kontakter med medborgare och företag.

I förstudien E-arkiv och e-diarium⁸ konstateras att förvaltningsgemensamma specifikationer är en förutsättning för införande av gemensamma tjänstebaserade lösningar, samt att ett första steg därför bör tas genom utarbetande av sådana specifikationer. Specifikationerna bör utgå från befintliga krav och standarder. I arbetet bör eftersträvas att hitta en minsta gemensamma nämnare och framtagna specifikationer bör testas och kvalitetssäkras genom piloter.

De förvaltningsgemensamma specifikationerna behöver förvaltas och utvecklas fortlöpande. För detta behövs en förvaltningsorganisation. Riksarkivet har redan enligt sin instruktion ett särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och har även som uppgift att ge råd till kommunerna i arkivfrågor men ansvaret för de förvaltningsgemensamma specifikationerna är inte klarlagt. Det

⁸ <http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=22306>

är också önskvärt att det finns en överensstämmelse mellan myndigheternas informationsförvaltning och vad som krävs för att automatiskt överlämna elektronisk information till arkivmyndigheterna. Vidareutveckling och förvaltning av de förvaltningsgemensamma specifikationerna bör ske i samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och landsting.

2.1.3 Arbetet med förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium på kort sikt

Delegationens ställningstagande: Delegationen har för avsikt att tillsätta en projektgrupp för att snabbt kunna starta ett arbete med att ta fram förslag till förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium. De förvaltningsgemensamma specifikationerna ska innehålla de krav som utgör minsta gemensamma nämnare. Specifikationerna ska testas och kvalitetssäkras genom piloter. Arbetet med de förvaltningsgemensamma specifikationerna kommer att ske i samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting.

Skälen för delegationens ställningstagande: Ett första steg mot gemensamma tjänster bör tas genom utarbetande av förvaltningsgemensamma specifikationer. Delegationen avser att tillsätta en projektgrupp för att driva arbetet. Delegationen delar även förstudiens mening att specifikationerna ska utgöras av en minsta gemensam nämnare och att specifikationerna ska testas och kvalitetssäkras genom piloter. Arbetet kommer att ske i samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och landsting. Innan specifikationerna fastställs ska ansvar och arbetssätt för fortsatt specifikationsarbete klarläggas.

2.1.4 Riksarkivets och andra arkivmyndigheters roll vad gäller e-arkiv och e-diarium

Delegationens förslag: Regeringen ska tillsätta en utredning för att klarlägga Riksarkivets och andra arkivmyndigheters roll vad gäller e-arkiv och e-diarium.

Skälen för delegationens förslag: I förstudierapporten E-arkiv och e-diarium⁹ föreslås ett arbete med inriktning mot gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium. Det föreslås också att arkivmyndigheternas roll i ett sådant sammanhang behöver utredas. Det gäller bl.a. informationsansvaret för handlingar som överförs till de gemensamma lösningarna för e-arkiv, respektive överlämnas till arkivmyndigheten.

I propositionen¹⁰ till arkivlagen framhålls att överlämnande av arkiv till en arkivmyndighet bör ske först när handlingarna har uppnått en viss ålder, när insynsintresset och myndigheternas informationsbehov har avtagit och ersatts av ett historiskt forskningsintresse. Under senare år har Riksarkivet tagit emot stora mängder yngre handlingar, bl.a. på grund av omstruktureringen av förvaltningen. Det har inneburit en delvis annan roll för arkivmyndigheterna utan att uppdraget från regeringen har förändrats.

Nackdelar med ett tidigt överlämnande är förutom att sekretessbedömningar måste göras av annan personal än den som är bekant med verksamheten och att en prövning måste göras så snart en myndighet behöver tillgång till "sina" handlingar. En annan nackdel är att myndigheternas möjligheter att använda direktåtkomst till handlingarna kan omöjliggöras. Med tillgång till gemensamma tjänster kan myndigheterna behålla sitt ansvar för informationsinnehållet under en kortare eller längre tid. När det är dags för ett formellt överlämnande kan en överföring göras från aktuell e-arkivstjänst till arkivmyndighetens e-arkiv.

I förstudierapporten föreslås att Riksarkivet bör få ett övergripande ansvar för gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium inom det statliga området. Vad som avses är ett överinseende över hanteringen, inte att Riksarkivet ska ansvara för driften av lösningarna. Riksarkivet har redan en roll som tillsynsmyndighet för arkivhanteringen inom staten. Se även avsnitt 2.1.1.

I förstudierapporten framhålls vidare att det i Sverige inte finns någon utpekad ansvarig myndighet för samordning av registrerings- och ärendehanteringsfrågor. Det har från statliga myndigheters sida framförts önskemål om en tydligare styrning även när det gäller registrering och dokumenthantering. I förstudierapporten föreslås därför en utvidgning av Riksarkivets normeringsrätt och en förstärkning av främjanderollen.

⁹ <http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=22306>

¹⁰ Prop. 1989/90:72, Arkiv m.m..

Delegationen delar slutsatsen i förstudierapporten att de frågor som rör informationsansvaret behöver ses över och att Riksarkivets roll i de gemensamma stöden behöver utredas. Riksarkivet bör få ett tydligare uppdrag att driva frågor som rör förvaltningsutvecklingen inom områdena e-arkiv och e-diarium vilket skulle bidra både till en bättre samordning inom området och till att säkerställa en långsiktig informationsförsörjning inom offentlig sektor. Då liknande lösningar skulle kunna tillämpas inom hela offentliga sektorn bör en utredning behandla samtliga arkivmyndigheters roll och situation.

2.2 Elektronisk tjänst för grundläggande information om näringsidkare

Delegationens bedömning: Samverkansgruppen Starta och Driva företag,¹¹ som för närvarande leds av Bolagsverket, bör driva ett arbetet med att utveckla och förvalta en tjänst som innehåller samlad grundläggande information om behöriga företrädare för svenska näringsidkare.

Skälen för delegationens bedömning: Enligt förstudien E-tjänst över näringsidkare¹² finns det behov av en e-tjänst för att tillgängliggöra grundläggande information om näringsidkare. Syftet med en sådan tjänst är att samla information från flera registerhållande myndigheter i en e-tjänst. En sådan tjänst möjliggör kontroller av behörig företrädare bl.a. vid användning av e-tjänstelegitimationer.

Utöver Bolagsverket och Skatteverket finns grunddata hos sex andra registerhållare över näringsidkare. Den nya tjänsten bör samordna tillgängliggörandet av informationen från alla relevanta register, som även fortsättningsvis kommer att återfinnas hos respektive registerhållare. Tjänsten bör utformas så att den även ska kunna användas i en mängd andra elektroniska tjänster. Se även avsnitt 3.3 för en närmare beskrivning.

¹¹ Starta och Driva företag är en samverkan mellan ett antal myndigheter i syfte att underlätta för näringsidkaren i dess kontakter med offentlig sektor. I samarbete deltar Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Tullverket och Tillväxtverket. Verksamt.se ingår som en del i det gemensamma samarbetet.

¹² <http://www.edelegationen.se/sida/e-tjanst-over-naringsidkare-0>

2.3 Mina sidor för privatpersoner

Delegationens ställningstagande: Delegationen avser att under 2011 ta fram en färdplan för realisering av förvaltningsgemensamma tjänster för privatpersoner så att de kan ta tillvara sina rättigheter och utföra sina skyldigheter utifrån prioriterade behov.

Skälen för delegationens ställningstagande: Förstudien Mina sidor för privatpersoner¹³ har analyserat behov av privatpersoners kontakter med förvaltningen. Med kontakter avses att ta tillvara sina rättigheter och utföra sina skyldigheter.

Slutsatsen är att privatpersoners behov vid kontakter är väldigt lika även om myndigheter, kommuner och landsting har olika verksamheter. Privatpersoner vill, precis som företag, kunna ansöka elektroniskt och följa ärendets status, komplettera och få besked elektroniskt oavsett om det är ansökan om t.ex. körkortstillstånd, föräldrapenning eller förskola.

Det är viktigt att ta fram myndighetsgemensamma lösningar för att möta behoven. Detta behöver göras i samverkan med andra initiativ¹⁴. Hänsyn ska tas till skydd för personlig integritet¹⁵. Lösningarna kan exempelvis tillhandahållas på myndigheternas egna webbplatser, samlade på en gemensam kanal för samtliga myndigheter, i klusterlösningar, eller på ett säkert sätt genom privata aktörers lösningar, till exempel program i mobilen (s.k. appar). Se även avsnitt 3.1.

¹³ <http://www.edelegationen.se/sida/mina-sidor-for-privatpersoner>

¹⁴ Behov av samverkan finns med, exempelvis, E-legitimationsnämnden, Mina vårdkontakter, Mina meddelanden/Verksamt.se, E-arkiv och e-diarium, samt VLAUTO.

¹⁵ Exempelvis genom att inhämta personliga uppgifter endast när behov finns och genom att göra identifiering av användaren på ett säkert sätt.

2.4 Förvaltningsgemensam tjänstekatalog

Delegationens bedömning: Jordbruksverket bör, i samarbete med Lantmäteriet, CSN och Migrationsverket, realisera en förvaltningsgemensam tjänstekatalog¹⁶. Syftet är att underlätta återanvändning av information genom att synliggöra existerande tjänster för automatiserad samverkan. Den av delegationen tidigare föreslagna finansieringsmodellen bör användas.¹⁷

Skälen för delegationens bedömning: Under hösten 2010 har en prototyp av en tjänstekatalog tagits fram och synpunkter på den har hämtats in via delegationens öppna kanaler. Slutsatsen är att lösningen på sikt bör omfatta alla tjänster för automatiserad samverkan inom förvaltningen. Det första steget bör realiseras under 2011. Resultatet bör utgöra en överblick av ett urval av deltagande parter tjänster, vilket kommer att bidra med erfarenheter som kan användas för planering av ett utökat samarbete som omfattar alla relevanta tjänster för automatiserad samverkan inom förvaltningen.

2.5 Effektivare informationsförsörjning

Delegationens ställningstagande: Delegationen har för avsikt att under 2011 prioritera en förstudie avseende *Effektivare informationsförsörjning*.

Skälen för delegationens ställningstagande: Förstudien *Effektivare informationsförsörjning* ska beskriva förslag och nyttor vad gäller effektivisering av informationsförsörjning inom offentlig sektor. Inom sektorn finns åtskilliga ärendeprocesser som är beroende av effektiv tillgång till kvalitativt god grundinformation som inte finns inom den egna myndigheten. Idag inhämtas denna information maskinellt eller manuellt. När informationsinhämtningen är maskinell sker informationsutbytet via filöverföringar med vissa intervall eller via olika former av onlinelösningar som gör det möjligt att inhämta informationen vid det tillfälle när den faktiskt behövs. I det manuella fallet inhämtas informationen via telefon, brev, blanketter, formulär och e-post. Ofta är denna

¹⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Service_Catalog

¹⁷ SOU 2010:62, s. 36 ff.

hantering tidsödande, framförallt i de fall när det handlar om stora volymer. Den manuella hanteringen innehåller också större kvalitetsmässiga risker p.g.a. den mänskliga faktorn.

Exempelvis är transfereringssystemet Ekonomiskt bistånd en ärendeprocess där den sökande och kommunernas socialnämnder behöver inhämta information från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, CSN, Skatteverket, a-kassorna m.fl. Idag utför socialnämnderna vissa delar av detta arbetet manuellt via telefon. Det ökar handläggningstiden, är resurskrävande och ökar risken för felaktiga beslut. FUT-delegationen, Ekonomistyrningsverket (ESV) och Riksrevisionen har påtalat förbättringspotential inom området. Senast uppskattar rapporten RiR 2010:18 en nettobesparingspotential på 150 miljoner kronor per år om elektroniskt informationsutbyte införs inom ett antal granskade transfereringssystem. Ekonomiskt bistånd, aktivitetsstöd, sjuk- och aktivitetsersättning granskades.

Trots att antalet elektroniska informationsutbyten har ökat under senare år skulle utvecklingen kunna gå snabbare. Ett antal potentiella hinder hämmar utvecklingsarbetet.

- Rättsliga hinder, bl.a. i registerförfattningar, kan hämma informationsutbytet.
- Verksamhetsprocesser och ansvar över myndighetsgränser kan vara oklara.
- Det kan finnas tekniska utmaningar och svårigheter att komma överens om en viss teknisk lösning.
- Resursmässiga dilemman kan hämma utvecklingen.
- Regeringens styrning av myndigheterna kan sakna tillräcklig helhetsbild.

Det finns också skäl att tänka i nya banor för att möjliggöra en effektiv informationsförsörjning för denna typ av transfereringssystem. Ett närliggande exempel är den danska modellen med en myndighetsgemensam informationsdatabas. Där har den danska motsvarigheten till Skatteverket en central roll för att hantera ett antal grunduppgifter om privatpersoner, som efter viss rollbaserad filtrering, är tillgängliga för andra myndigheter. Informationsdatabasen är mer omfattande än i Sverige och innehåller också information om ersättningar från olika myndigheter.

Syftet med förstudien är att undersöka olika alternativ för att nå effektivare informationsförsörjning inom transfereringssystemet

Ekonomiskt bistånd. Förstudierapporten ska också föreslå vilken av dessa alternativ som bedöms vara mest fördelaktig.

Det är framförallt ett vägval med två alternativ som ska belysas. Det första alternativet bygger på nuvarande synsätt på informationsförsörjning i förvaltningen där informationen är decentraliserad och förvaras hos olika myndigheter. Informationen lämnas därefter ut till andra myndigheter som bl.a. behöver informationen i sin ärendehandläggning.

Det andra alternativet är att istället gå emot en mer centraliserad lagring av information där antalet informationsägare blir färre. Den danska modellen är ett närliggande exempel. Det kan inte uteslutas att ytterligare alternativ kan behöva belysas.

Hur informationen får lämnas ut av informationsägaren och tas emot av andra regleras i bland annat offentlighets- och sekretesslagen och i olika registerförfattningar. Syftet med reglerna är bl.a. att åstadkomma ett bra integritetsskydd. Det är därför angeläget att förstudien noggrant analysera hur förslag som framförs påverkar skyddet för den personliga integriteten.

Vidare ska förstudierapporten föra ett resonemang om på vilket sätt slutsatserna avseende transfereringssystemet Ekonomiskt bistånd är tillämpbara inom andra områden. Uppdraget förhåller sig väl i linje med E-delegationens uppdrag att skapa förutsättningar för en accelererad utveckling av e-förvaltningen i Sverige.

Förväntade resultat av förstudien:

- Konkret och tydlig kännedom om vad som krävs för att uppnå effektivast möjliga informationsförsörjning för transfereringssystemet Ekonomiskt bistånd.
- Insikt om hur effektiv informationsförsörjning kan förenas med ett gott integritetsskydd.
- Insikt om i vilken utsträckning slutsatserna för Ekonomiskt bistånd är överförbara till andra liknande transfereringssystem.
- Insikt om vilken utveckling och investering som krävs och vilka initiativ som E-delegationen och regeringen behöver ta för tillämpningen på andra områden.

Förstudien *Effektivare informationsförsörjning* kommer att bedrivas under 2011 och en slutrapport levereras i december 2011.

3 Prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt

Detta avsnitt innehåller en redovisning av delegationens genomförda prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt. *Prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt* är sådana som delegationens själv initierat utöver de övriga strategiska e-förvaltningsprojekt som bedrivs inom förvaltningen. Delegationens förslag, bedömningar och ställningstagande kring dessa projekt behandlas i avsnitt 2. I detta avsnitt finns kompletterande beskrivningar till de fem prioriterade fem strategiska e-förvaltningsprojekt som delegationen följde under 2010. Dessa projekt är följande:

- Mina sidor för privatpersoner (förstudie/behovsanalys)
- E-arkiv och e-diarium (förstudie)
- Minskat uppgiftslämnande (genomförande)
- E-tjänst över näringsidkare (förstudie)
- Tjänstekatalog (pilotstudie)

Uppdraget Minskat uppgiftslämnande har beskrivits i delegationens föregående betänkande¹⁸. Uppdraget har genomförts av Bolagsverket och innehåller ett förslag till regeringen som för närvarande bereds i Regeringskansliet.

3.1 Mina sidor för privatpersoner

Projektet Mina sidor för privatpersoner¹⁹ har analyserat medborgarnas behov för att delegationen i nästa steg ska kunna ta beslut om eventuell fortsättning. Drygt 500 personer har svarat på en webbenkät och dessutom har ett 20-tal personer djupintervjuats.

¹⁸ SOU 2010:62 s. 57 och 60.

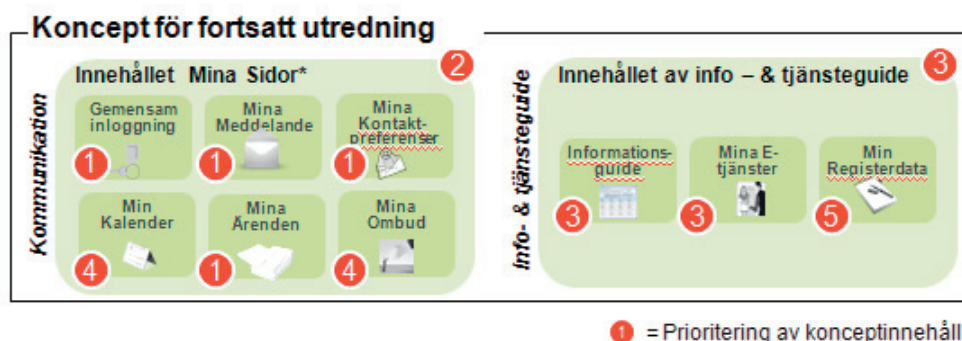
¹⁹ <http://www.edelegationen.se/sida/mina-sidor-for-privatpersoner>

Organisationerna som deltog i behovsanalysen har utöver detta sammanställt sina samlade erfarenheter av privatpersoners redan uttryckta behov.

Slutsatsen från behovsanalysen är att privatpersoners behov vid kontakter är väldigt lika – trots att de myndigheter, kommuner och landsting man har kontakt med har vitt skilda verksamheter. Privatpersoner vill exempelvis kunna ansöka elektroniskt och följa ärendets status, komplettera och få besked elektroniskt oavsett om det är ansökan om t.ex. körkortstillstånd, föräldrapenning eller förskola. Grupper som har flera pågående ärenden med flera offentliga organisationer har störst behov av tjänster som samlar ärenden. De lägger mycket tid på att administrera ärenden och möten. Exempel på grupper med större behov är arbetssökande, långtidssjukskrivna, föräldrar till barn med funktionsnedsättning och småbarnsföräldrar. Intervjuer visar att det största intresset handlar om att kunna samla händelser och ärenden, men det finns även behov av att få övergripande information. Det är dessutom viktigt med en enkel och säker inloggning.

Projektets sammanvägning av privatpersonernas och de offentliga aktörernas förslag till prioritering av förvaltningsgemensamma moduler framgår av figur 3.1.

Figur 3.1 Översikt över förslag till prioritering av moduler

Projektet bedömer att gemensam inloggning har högst prioritet, liksom Mina meddelanden/Mina kontaktpreferenser och Mina ärenden. På andra plats kommer att hålla ihop lösningarna på en gemensam Mina sidor. På tredje plats kommer en sammanhållen informationsguide och samlad tillgång till relevanta e-tjänster. På fjärde plats kommer en samlad tillgång till Mina ombud

(e-fullmakter) och Min kalender (inklusive integration med privatpersonens egen elektroniska kalender). Lägst rankas tillgång till information om var man själv finns i offentliga register. Läs mer om slutsatserna i projektets rapport.²⁰

Deltagande myndigheter och organisationer är överens om att det finns ett medborgarbehov beträffande förvaltningssammansamma tjänster och vill fortsätta arbetet med att genomföra dessa. Möjlighet för användaren till samlad elektronisk kommunikation bör vara det primära målet med de gemensamma lösningarna.

Samordning med påbörjade förvaltningssammansamma moduler behöver fördjupas, exempelvis med Mina meddelanden, som utvecklas under ledning av Skatteverket inom ramen för programmet Verksamt.se.²¹ Det nya regelverket för Svensk e-legitimation behöver ingå som förutsättning, liksom möjligheterna till en förvaltningssammansam modul för gemensam inloggning. Se även delegationens ställningstagande i avsnitt 2.3.

3.2 E-arkiv och e-diarium

Förstudien E-arkiv och e-diarium²² konstaterar i sin rapport att förvaltningssammansamma specifikationer är en förutsättning för införande av tjänstebaserade lösningar och gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium²³, och föreslår därför att ett första steg mot gemensamma tjänster tas genom utarbetande av sådana specifikationer. Att det saknas förvaltningssammansamma specifikationer betyder inte att det helt saknas specifikationer inom området. Det finns redan idag standarder och kravspecifikationer som har utarbetats av enskilda myndigheter och av Kammarkollegiet i samband med de upphandlingar som har genomförts. I arbetet med att ta fram specifikationer bör pågående arbete hos myndigheter och leverantörer tas till vara som kompetens- och erfarenhetsresurser. Specifikationerna bör också så långt möjligt anpassas till långsiktigt förvaltningsbara e-arkivlösningar så att en framtida övergång till gemensamma tjänster underlättas för de myndigheter som redan har, eller är i färd med att utveckla, sådana.

²⁰ <http://www.edelegationen.se/sida/mina-sidor-for-privatpersoner>

²¹ <http://wiki.edelegationen.se/index.php/Verksamt.se>

²² <http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=22306>

²³ Se förslag i avsnitt 2.1.1.

Exempel på myndigheter som redan arbetat med e-arkivlösningar är Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, CSN, Försäkringskassan, Skatteverket, Tillväxtverket och Transportstyrelsen. På det kommunala området har Stockholms stad och Stockholms läns landsting infört e-arkivlösningar. Arbeta pågår även inom Sambruk som verkar för införande av kommunala e-tjänster.

För mer information om genomförande se avsnitt 2.1.1.

3.3 Elektronisk tjänst för grundläggande information om näringsidkare

På initiativ av delegationen har det genomförts en förstudie gällande behovet av en samlad e-tjänst som ska tillhandahålla basinformation om näringsidkare. Enligt förstudien, E-tjänst över näringsidkare,²⁴ finns det behov av en e-tjänst för att tillgängliggöra grundläggande information om näringsidkare. Syftet med en sådan tjänst är att samla information från flera registerhållande myndigheter i en e-tjänst. En sådan tjänst möjliggör kontroller av behörig företrädare bl.a. vid användning av e-tjänstelegitimationer. De nuvarande registren om näringsidkare, som idag är åtta till antalet, ska även fortsättningsvis återfinnas hos respektive registerhållare.

E-legitimationsnämnden konstituerades den 1 januari 2011. Enligt betänkandet *E-legitimationsnämnden och Svensk e-legitimation* (SOU 2010:104) som överlämnades i december 2010, finns det inte bara behov av samverkan kring privatpersoners e-legitimationer utan också kring de e-legitimationer som används i tjänsten²⁵. En del av det behovet rör grunduppgifter om näringsidkare. Detta faktum medförde att förstudiens inriktades på just e-legitimationsnämndens syfte och uppdrag. Omfattningen är grunddata i form av så kallade legala attribut, exempelvis organisationsnummer, näringsidkarens status och firmatecknare. Syftet är att möjliggöra en effektiv hantering av behörighetskontroller vad gäller att företräda ett företag.

En samlad e-tjänst över näringsidkare skulle möjliggöra, förutom samverkan och samordning, även högre grad av kvalitet, säkerhet och ökad grad av effektivisering totalt sett. Tjänsten skapar förutsättningar för utveckling och tillhandahållande av än

²⁴ <http://www.edelegationen.se/sida/e-tjanst-over-naringsidkare-0>

²⁵ Se IT-ministerns pressmeddelande, <http://www.regeringen.se/sb/d/119/a/158289>.

mer nyttskapande e-tjänster för brukare genom att bidra till ett mer effektivt och smidigare informationsutbyte myndigheter emellan.

Lösningar som Verksamt.se och Mina meddelanden är exempel på de som genast skulle få nytta av denna tjänst.

E-tjänsteleverantör har ett stort behov av att få en samlad bild över vilka företagsformer som en person är aktiv i samt hur firma-teckningen för dessa företag är utformad. Utifrån förstudien har tre huvudanvändningsfall identifierats:

- Begär näringsidkarinformation.
- Behörighetskontroll.
- Skapa behörighetspolicy.

Identitetsutfärdare för e-tjänstelegitimationer har behov av att göra kontroller vid två olika identifierade tillfällen:

- Utfärdande av e-tjänstelegitimation.
- Identifierings och signeringskontroll (att förhållandet inte har ändrats).

Rekommendationen är att arbetet med att utveckla och förvalta den nya tjänsten för samlad elektronisk näringsidkarinformation omhändertas inom det samarbete som idag drivs under namnet Starta och Driva företag.²⁶ Inom Starta och Driva företag finns en etablerad styrmodell, organisation och en samverkansöverenskommelse, inklusive affärsmodell.

Redan idag finns vissa delar av den nya tjänsten implementerad. Den hämtar idag näringsidkarinformation från Bolagsverket och Skatteverket och sammanställer detta i näringsidkarens Mina sidor i portalen Verksamt.se. För att ta till vara den investering som gjorts inom detta arbete skulle denna funktion kunna brytas ut och fungera som en förvaltningsgemensam grund för det fortsatta arbetet med att ansluta ytterligare registerhållare samt införa viss behörighetshantering i det kommande e-legitimationssamarbetet. Mer information finns i förstudierapporten

Arbetet kommer att ske i nära samverkan med E-legitimationsnämnden.

²⁶ Starta och Driva företag är en samverkan mellan ett antal myndigheter i syfte att underlätta för näringsidkaren i dess kontakter med offentlig sektor. I samarbete deltar Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Tullverket och Tillväxtverket. Verksamt.se ingår som en del i samarbetet.

3.4 Förvaltningsgemensam tjänstekatalog

Under hösten 2010 har en prototyp av en tjänstekatalog tagits fram och synpunkter på den hämtats in via delegationens öppna kanaler. Erfarenheterna pekar på att en bättre tillgång till information om vilka tjänster för automatiserad samverkan myndigheterna tillhandahåller kan leda till att information återanvänds i större utsträckning. Delegationen rekommenderar i detta betänkande Jordbruksverket att gå vidare och skapa en tjänstekatalog med hela förvaltningen som primär målgrupp.

Tjänstekatalogen och dess innehåll kommer att etableras stegvis, i takt med att "Vägledningen för automatiserad samverkan" utvecklas och förverkligas. Det första steget är att i tjänstekatalogen för varje deltagande myndighet beskriva de idag existerande tjänsterna för automatiserad samverkan. Från det första steget, som ska resultera i en överblick av de deltagande parternas utvalda tjänster, kommer erfarenheterna att användas för planering av ett utökat samarbete som omfattar alla relevanta tjänster för automatiserad samverkan inom förvaltningen.

4 Delegationens aktiviteter

I detta avsnitt beskrivs kortfattat pågående och genomförda aktiviteter inom delegation som är viktigt att lyfta fram.

4.1 Prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt

En ledstjärna i genomförandet av delegationens uppdrag är 6 § andra stycket myndighetsförordningen (2007:515) som föreskriver att en myndighet ska verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

Under våren 2010 beslutade delegationen att i sitt arbete prioritera fem strategiska e-förvaltningsprojekt. Med prioriterade strategiska e-förvaltningsprojekt avses de förstudier som delegationen har prioriterat. Flera myndigheter och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har utifrån gjord prioritering tillsammans genomfört tre förstudier och ett pilotarbete. Resultaten av dessa förstudier/pilotarbete redovisas kort i avsnitt 3 i detta betänkande. Ett av projekten, Minskat uppgiftslämnande, är ett förslag framtaget av Bolagsverket som delegationen beskrivit i ett tidigare betänkande. Projektet är lagt som ett förslag till regeringen och bereds för närvarande i Regeringskansliet.²⁷

4.2 Portföljstyrning av prioriterade förstudier

Delegationen har under vintern 2010–2011 tagit en ny portföljstyrningsprocess i bruk, som omfattar förvaltningsgemensamma förstudier i delegationens regi.

Processen innehåller följande delar:

²⁷ Bolagsverkets rapport AD 62-1047/2008, *Förslag till minskat uppgiftslämnande för företag*, 2009-04-29.

- a) Delegationen tar emot förslag till förvaltningsgemensamma förstudier. Förslaget bör innehålla en beskrivning av idén till förstudien, en grov skattning av nyttan, samt av de risker och den komplexitet i lösningen som man kan anta finns. Förslag kan med fördel lämnas via det idéforum som beskrivs i föregående avsnitt.
- b) Ett arbetsutskott till delegationens arbetsgrupp bereder underlaget och rekommenderar arbetsgruppen om en uppdragsbeskrivning bör tas fram.
- c) Någon av de i delegationen deltagande myndigheter eller SKL tar fram en uppdragsbeskrivning, inklusive finansieringsförslag.
- d) Delegationen fattar beslut om att starta förstudien och Regeringskansliet bekräftar om finansiering kan ske med centralt avsatta medel.
- e) Förstudien genomförs under ledning av en färdledande myndighet eller SKL, som rapporterar arbete och förstudieresultat till delegationens arbetsgrupp.
- f) Baserat på förstudiens resultat fattar delegationen beslut om fortsatt hantering.

Delegationen har tagit fram mallar för idébeskrivningar, uppdragsbeskrivningar, förstudier och statusrapportering. Syftet är att underlätta arbetet och säkra kvaliteten.

4.3 Förstudiearbete under 2011

I november 2010 gjordes en inventering, både publikt och inom delegationen, vad gällde idéer till prioriterade förstudier för 2011. I december 2010 påbörjades en portföljhantering för lämnade förslag, där beredning och prioritering av förslagen har beretts. Delegationen prioriterar att under 2011 genomföra en omfattande förstudie inom området Effektivare informationsförsörjning. Bakgrunden till detta ställningstagande beskrivs i avsnitt 2.5.

Ytterligare prioriterade förstudier kan komma att startas under 2011. En sådan förstudie kan bli följden av nedanstående arbete som delegationen avser att genomföra.

Meddelandehantering i förvaltningen

Informationsutbyte mellan organisationer i den offentliga sektorn består i att meddelanden överförs via Internet eller i slutna nät. Sätten att utbyta information har utvecklats på olika sätt inom olika sektorer. Det finns idag en rad lösningar som behöver eller kommer att behöva samverka med varandra för att åstadkomma en högre grad av automatisering i förvaltningen. Lösningarna är både nationella och europeiska/internationella och samordning saknas. Området berör komplexa teknikfrågor, olika intressenter, krav och regleringar såväl nationellt som på EU-nivå, standarder, teknikutveckling m.m. Frågan har aktualiserats från flera håll och lyfts till delegationen med önskemål om att ett gemensamt koncept utreds.

Arbetet syftar till att utreda hur förvaltningens nuvarande lösningar ser ut, t.ex. avseende teknik, process, organisation, funktion och kostnad. Det behövs också en bredare belysning genom att studera hur andra länder löser eller planerar att lösa sin meddelandehantering. Frågan tillhör de infrastrukturella förutsättningarna som behöver hanteras på ett myndighetsövergripande sätt. Resultatet från arbetet kan användas för att föreslå en ny förstudie med ett mer lösningsorienterat fokus. Arbetet ligger också i linje med delegationens övergripande ambition att det ska bli *enklare, öppnare och effektivare*.

Förväntat resultat av arbetet är en redovisning av förvaltningens nuvarande lösningar för meddelandehantering inom Sverige och valda länder. Arbetet kommer att utföras av delegationens arbetsutskott Vägledning för automatiserad samverkan (VLAUTO) och avrapporteras under våren 2011.

4.4 Vägledningar

Delegationen har tagit fram och håller på att ta fram vägledningar och riktlinjer inom ramen för sitt uppdrag. Samtliga vägledningar och riktlinjer publiceras löpande på delegationens webbplats. För närvarande är följande vägledningar och riktlinjer aktuella:

- Vägledning för verksamhetsplanering med avseende på e-förvaltning (Version 1.0, 2010-09-28)
- Vägledning för kanalstrategi (Version 1.0, 2010-09-28)
- Vägledning för införande av IPv6 (Version 1.0, 2010-10-22)
- Vägledning för införande av DNSSEC (Version 1.0, 2010-10-22)

- Riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier (Version 1.0, 2010-12-30)
- Vägledning för automatiserad samverkan (Version 1.0, 2011-01-27)

För närvarande pågår arbetet med att ta fram följande vägledningar:

- Terminologi (klar till våren 2011)
- Vägledning för behovsanalys (klar i slutet av juni 2011)
- Vägledning i nyttorealiserings (öppen remiss, 2011-02-09)
- Vägledning för webbutveckling (klar under juni 2011. Vissa grundläggande principer för webbutveckling publicerades 2011-01-12)
- Vägledning för vidareutnyttjande av offentliga handlingar (arbetsnamn för vägledning som kommer att publiceras senast hösten 2011)

Samtliga vägledningar och riktlinjer versionshanteras och förvaltas vilket innebär att de vid behov uppdateras.

4.5 Riktlinjer för sociala medier

Regeringen gav i tilläggsdirektiv (dir. 2010:32) den 25 mars 2010 E-delegationen i uppdrag att ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, t.ex. Facebook och Twitter. Enligt direktiven är bakgrunden den ökande internetkompetensen hos medborgare och företag och att myndigheterna har börjat använda sociala medier för att fånga upp användarnas behov. Delegationen ska, enligt direktiven, särskilt beakta rättsliga aspekter på sådan användning. Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda myndigheter. Delegationen ska särskilt samråda med Datainspektionen och Riksarkivet.

Arbetet bedrevs i huvudsak i delegationens expertgrupp för rättsliga frågor. Samråd genomfördes med berörda myndigheter, bl.a. med Datainspektionen och Riksarkivet. Synpunkter inhämtades också från delegationens egna sociala medier. Arbetet slutfördes i december 2010.²⁸

Riktlinjerna belyser särskilt

- vikten av att användningen av sociala medier bidrar till myndighetens verksamhet,

²⁸ Riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier, version 1.0, 2010-12-30.

- behovet av interna regler hos myndigheterna för att skilja på när myndigheten uttalar sig och när anställda uttalar sig privat,
- kraven på uppsikt över mediet,
- bestämmelserna om allmänna handlingar och behandling av personuppgifter, samt
- informationskraven.

Avsikten är att riktlinjerna ska implementeras hos respektive myndighet. Det kan ske på olika sätt och i flera olika interna policydokument.

4.6 Forum för idéer och förslag

Delegationen har under början av 2011 på försök startat ett elektroniskt forum, eDéforum, för den som vill lämna idéer som rör gemensamma e-förvaltningsfrågor. Idéforumet riktar sig främst till privatpersoner, men även till tjänstemän i offentlig sektor och de privata tjänstemän som arbetar med verksamhetsutveckling i offentlig sektor.

Forumet fungerar som komplement till myndigheters och kommuners ordinarie inhämtning av kundsynpunkter, i huvudsak för att fånga upp sådant som är generellt och berör flera myndigheter och kommuner. Syftet är främst att fånga upp idéer och utvecklingsförslag, inte klagomål. De förslag som lämnas i forumet ska röra elektroniska tjänster som är förvaltningsgemensamma eller riskerar att hamna mellan myndigheter, kommuner eller landsting. Om idén rör en enskild organisation ska förslagslämnaren i första hand vända sig dit. Forumet ska även fungera som inspiration för näringslivet.

Forumet innehåller funktioner för att kunna lämna förslag, rösta och ge återkoppling på förslag. Vem som helst kan lämna förslag, även anonymt, så länge reglerna för elektroniska anslags-tavlor m.m. följs. Förslag som innehåller säljmaterial gallras.

De inkomna förslagen hanteras av utvecklingsansvariga myndigheter och SKL. En rutin för hur förslagen ska hanteras är på väg att tas fram.

Delegationens sekretariat kommer under uppstartsfasen att svara för administration och moderering av forumet. En diskussion kommer att startas för att undersöka möjligheten att ansvaret förs över till någon eller några myndigheter för att säkerställa en lång-

siktigt lösning och kontinuitet. Det är en fördel om varje myndighet, kommun och landsting som samlar in synpunkter och förslag på e-tjänster via sin webbplats eller liknande, i samband med detta informerar om eDéforum och dess syfte.

4.7 Uppföljningsarbetet och förväntade resultat

Delegationens uppföljning och rapportering av förväntade resultat utifrån de kommittédirektiv som regeringen beslutat samt de förslag och ställningstaganden som delegationen gjort i tidigare betänkanden finns publicerade på delegationens webbplats.

4.8 Offentlig information för vidareutnyttjande

I november 2010 anordnade delegationen ett öppet möte med vidareförädlade företag och entreprenörer för att få deras syn på prioriterade åtgärder för att främja vidareutnyttjande av information. Närmare fyrtio organisationer samlades vid mötet.

Delegationen har sedan dess initierat ett projekt för att ta fram en vägledning vars syfte är att stötta offentliga organisationer i arbetet med att tillhandahålla information för vidareutnyttjande. Vägledningen kommer att omfatta stöd för juridiska avvägningar, former för publicering av information och hur myndigheter kan informera om vilken information som finns tillgänglig för vidareutnyttjande.

4.9 Information och kommunikation

Delegationen arbetar kontinuerligt med att informera om sin verksamhet och eftersträvar transparens och öppenhet för att göra hela förvaltningen delaktig i arbetet.

Under 2010 etablerades flera informationskanaler, bland annat delegationens webbforum, som används bland annat för att få in synpunkter på vägledningar och riktlinjer som delegationen tar fram. Forumet används också för att utbyta erfarenheter mellan olika aktörer inom förvaltningen. Delegationen använder sociala medier som Twitter och Facebook och publicerar regelbundet ett nyhetsbrev. Den egna webbplatsen kommer utvecklas under 2011,

samtidigt som en förstudie genomförs tillsammans med SKL för att etablera en förvaltningsgemensam webbplats som riktar sig till dem som arbetar med e-förvaltning.

Målbilder är en viktig del i när delegationen i olika forum kommunicerar visionen – *så enkelt som möjligt för så många som möjligt*. Delegationen har genomfört ett målgruppsarbete i form av en workshop och ett arbetsutskott har bildats för att ta målbildsarbetet vidare.

Framtidsseminarier som riktar sig till verksamhetsutvecklare inom förvaltningen kommer att genomföras under 2011. Syftet är att driva på utvecklingen av e-förvaltning, engagera och skapa dialog med organisationer utanför delegationen, fånga in synpunkter och förankra delegationens arbete. Delegationen kommer att fortsätta bjuda in näringslivet till öppna möten. Delegationen deltar i konferenser och mässor som till exempel Offentliga rummet²⁹, Kvalitetsmässan³⁰ och E-förvaltningsdagarna³¹. Dessutom sker aktiviteter i syfte att sprida goda exempel och öka erfarenhetsutbyte.

Informationsaktiviteter genomförs för att sprida kunskap om och bidra till dialog kring de vägledningar som delegationen ansvarar för. Exempelvis bedrivs information och utbildning inom ramen för ett antal nätverk och en seminarierie är planerad att genomföras i samarbete med SKL under hösten 2011.

Ett idéforum som vänder sig till privatpersoner som har förslag på förvaltningsgemensamma e-tjänster och utveckling, har satts i drift på prov under början av 2011 (se avsnitt 4.6).

4.10 Övergången till IPv6

Enligt direktivet till delegationen ska delegationen beskriva hur den offentliga sektorns utveckling av e-tjänster bör stödja övergången till ny teknik som t.ex. övergången till ”IPv6”, dvs. ett nytt system för tilldelning av Internets IP-adresser. I det förra betänkandet (SOU 2010:62) gjordes bedömningen att myndigheterna bör ha infört IPv6 i sin kommunikation över Internet senast vid utgången av 2011.

²⁹ www.offentligarummet.se

³⁰ www.kvalitetsmassan.se

³¹ www.eforvaltningsdagarna.se

Sedan förra betänkandet har delegationen i samarbete med SKL och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) publicerat en vägledning för införande av IPv6.³² Syftet med vägledningen är att stödja offentlig förvaltning att i ett första steg genomföra en konsekvensanalys avseende övergång till IPv6 och därefter genomföra själva övergången. Delegationen har även upprättat en tjänst för att sammanställa information om vilka myndigheters webbplatser som är nåbara över IPv6 för att vid behov genomföra ytterligare åtgärder.

I december 2010 beslutade regeringen att uppdra åt Post- och telestyrelsen (PTS) att beskriva hur IPv6 kan införas på myndigheter och andra offentliga organisationer med avseende på tillgänglighet, säkerhet och ekonomi.

Delegationen bedömer att uppdraget kring IPv6 därmed är slutfört.

4.11 Interoperabilitet³³ och IT-standardisering

I december 2010 publicerade kommissionen en ny version av ramverket för interoperabilitet och tillhörande strategi för införandet³⁴ genom ISA-programmet³⁵. Delegationen medverkar i styrgruppen för ISA samt i deras olika arbetsutskott. Det europeiska ramverket för interoperabilitet preciserar en miniminivå för alla medlemsländer utifrån vilken medlemsländerna ska vidareutveckla nationella ramverk och utgör också en utgångspunkt för att lyfta interoperabilitetsfrågorna från nationell till europeisk nivå.

Delegationen arbetar med att ta fram ett nationellt ramverk för interoperabilitet och en strategi för införandet. Ramverket kommer att bestå av principer för att hantera de olika nivåerna inom interoperabilitet – organisatorisk, rättslig, semantisk och teknisk. Delegationens arbetsutskott som arbetar med *Vägledning för automatiserad samverkan* respektive *Vägledning för webbutveckling* har deltagit i formulering av principerna. Principerna bygger på de europeiska motsvarigheterna men för också in det nationella

³² <http://www.edelegationen.se/sida/vagledning-for-inforande-av-ipv6>

³³ "Tillstånd där system, organisationer eller verksamhetsprocesser fungerar tillsammans och kan kommunicera med varandra utan att särskilda åtgärder behöver vidtas" (föreslagen definition från E-delegationens terminologiutskott).

³⁴ European Interoperability Framework (EIF), http://ec.europa.eu/isa/strategy/index_en.htm.

³⁵ Interoperability Solutions for European Public Administrations, http://ec.europa.eu/isa/index_en.htm.

perspektivet. Baserat på principerna utvecklas riktlinjer som publiceras i respektive vägledning. *Vägledningen för automatiserad samverkan* beskriver riktlinjer för maskin till maskin kommunikation och *Vägledningen för webbutveckling* behandlar riktlinjerna för människa till maskin kommunikation.

Inom EU pågår också en rad andra aktiviteter inom IT-standardisering. E-delegationens IT-standardiseringsråd har medverkat genom att svara på remisser och genom att delta i styrgruppen för IT-standardisering.³⁶ En aktuell lista över pågående och avslutade ärenden finns på delegationens webbplats.

IT-standardiseringsrådet arbetar med att ta fram riktlinjer för vissa standardiseringsfrågor, bl.a. öppna standarder.

4.12 Internationell e-förvaltning

I det förra betänkandet redovisades svaren från enkäten om bl.a. internationell e-förvaltning som delegationen genomförde under sommaren 2010. Den viktigaste slutsatsen för delegationens fortsatta arbete i denna del är att endast 10 procent av de myndigheter som svarade (19 av 196) deltar i en internationell grupp/projekt som har till huvudsaklig uppgift att utveckla e-förvaltningen. För det koordineringsarbete som delegationen genomför är det av vikt att se till att dessa myndigheter är medvetna om varandras deltagande i internationella grupper och projekt samt att nyttan av erfarenheterna sprids till andra myndigheter. Delegationen sprider sådana erfarenheter och annan information om internationell e-förvaltning genom den internationella expertgruppen, men även genom sin webbplats och direktkontakter med berörda myndigheter.

Delegationen verkar för att ha samlad information om relevanta kontaktpersoner för att bistå regeringen med att besvara enkäter och andra förfrågningar från framförallt EU. Delegationen koordinerar utländska studiebesök som vill lära av de svenska erfarenheterna. Delegationens egna deltagande på internationella konferenser och studiebesök i andra länder är viktigt för att effektivt följa det dynamiskt område som e-förvaltningen utgör.

³⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/standards/extended/index_en.htm

4.13 Terminologi för e-förvaltning

Delegationen har tillsammans med Terminologicentrum (TNC) tagit fram en terminologi för e-förvaltning. Terminologin innehåller definitioner av de grundläggande begreppen inom området. Arbetet har bedrivits i ett utskott med deltagare från Arbetsförmedlingen, Riksarkivet, Tillväxtverket, Transportstyrelsen, TNC och delegationens sekretariat. Resultatet av arbetet har publicerats på delegationens wiki.³⁷

4.14 Enkät angående strategiska e-förvaltningsprojekt

Bland den stora mängd e-förvaltningsprojekt som pågår eller är föreslagna ska delegationen koordinera dem som anses vara av strategisk betydelse för det samlade arbetet med e-förvaltning. En översiktlig beskrivning per e-förvaltningsprojekt som delegationen för närvarande anser vara strategiskt, med beskrivning av nyttor, effektmål och tidplaner, finns publicerad på delegationens webbplats. Projektbeskrivningarnas innehåll baseras på svaren på den enkät som delegationen skickade ut till projekten i november 2010.

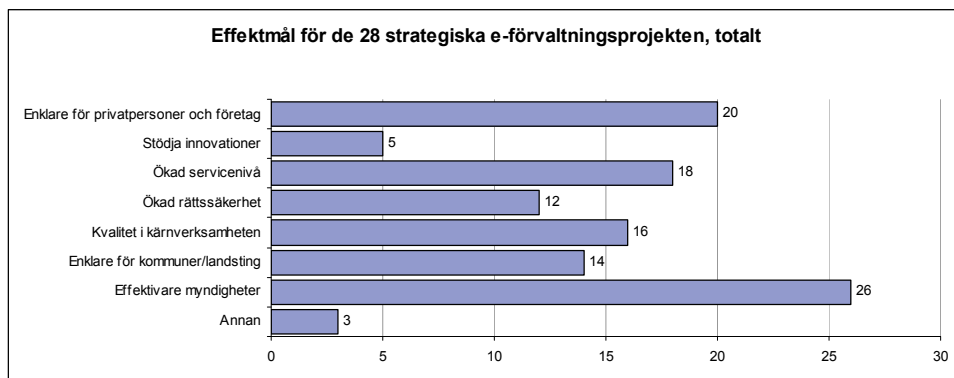
En av delegationens uppgifter är att analysera om de strategiska e-förvaltningsprojekten stämmer med det förvaltningspolitiska målet, som i sin tur enligt den av riksdagen beslutade förvaltningspolitiska propositionen³⁸ lyder så här: ”En innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete”.

I den ovan nämnda enkäten sammanfattades det förvaltningspolitiska målet som en kryssfråga med flera möjliga val, i termer av effektmål för projekten. Det visade sig att endast 3 av 144 svar totalt handlade om andra effektmål än de som kan härledas från det förvaltningspolitiska målet, se diagram 4.1.

³⁷ <http://wiki.edelegationen.se/index.php/Kategori:Terminologi>

³⁸ Regeringens proposition *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* (prop. 2009/10:175).

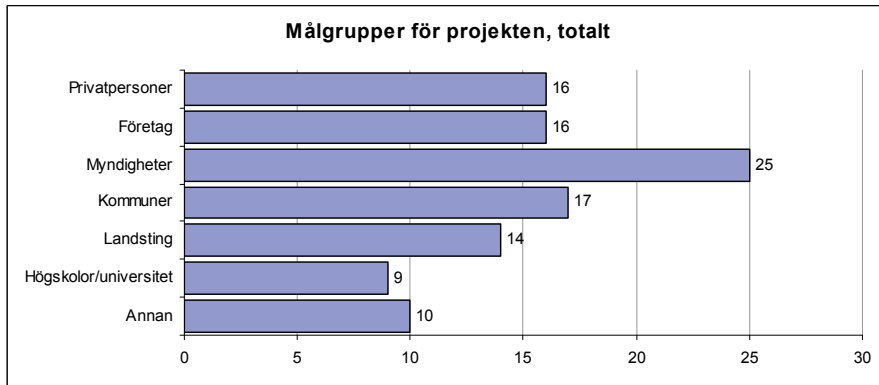
Diagram 4.1 Projektens effektmål ligger i linje med det förvaltningspolitiska målet

Baserat på detta underlag drar delegationen slutsatsen att de strategiska e-förvaltningsprojekten inriktning i det närmaste helt och hållet ligger i linje med det förvaltningspolitiska målet, men att antalet insatser som siktar på att stödja innovationer i samhället troligen bör ökas.

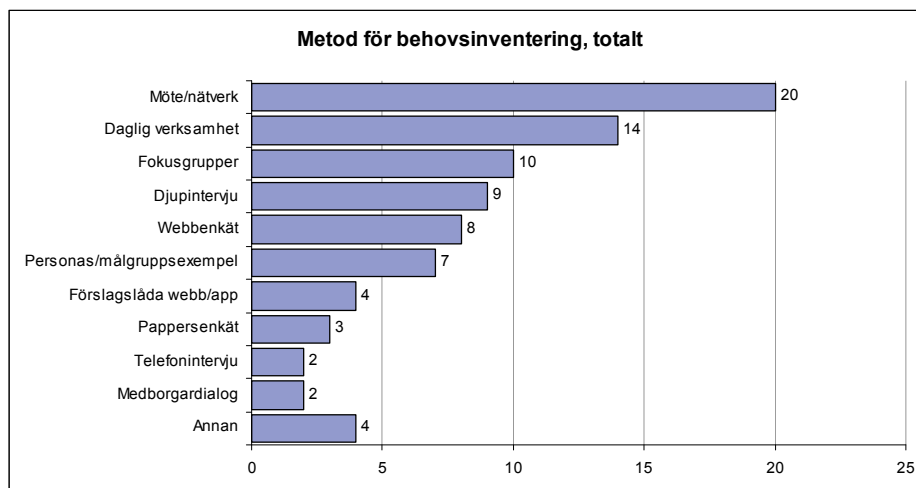
För att få en bredare överblick, ställdes även frågan om vilka målgrupper som adresserades av projektet. Slutsatsen är att det råder en relativt jämn fördelning av projektens insatser gentemot målgrupperna.

Diagram 4.2 Målgrupper som adresseras av projekten

De allra flesta projekten har gjort behovsinventering med utgångspunkt att göra det som enkelt som möjligt för så många som möjligt. 20 av de 24 som svarat på den frågan har svarat att de har gjort det till allra största delen eller i viss mån. Hur har behovsinventeringen genomförts var nästa fråga och svaren var att möten/nätverk var vanligast, följt av daglig verksamhet, fokusgrupper, djupintervjuer och webbenkäter, se diagram 4.3.

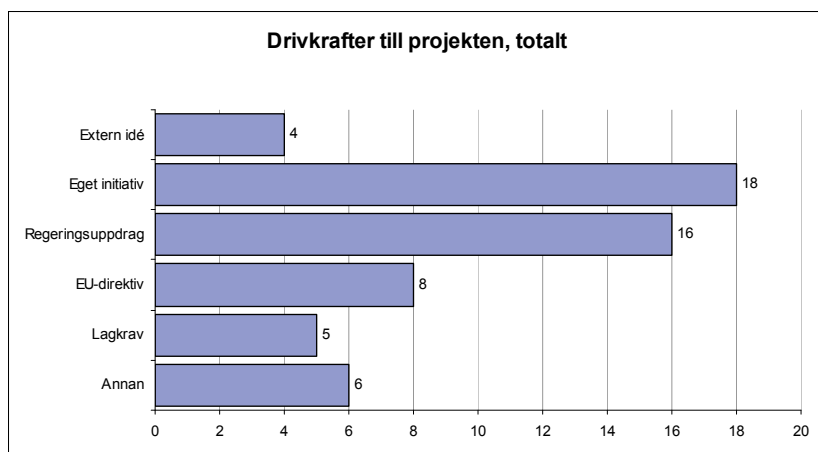
Diagram 4.3 Hur behovsinventeringen har genomförts av projekten

Vad gäller strategiska e-förvaltningsprojekt får förvaltningen anses vara samverkande. Hela 20 av 25 projekt uppger att de har samverkat med andra myndigheter i fråga om behovsfångst och det var ett relativt stort antal (mellan 6 till 11 stycken) som även svarade att de samverkade med kommuner, landsting, intresseorganisationer eller branschorganisationer.

En annan fråga gällde vilka drivkrafter som låg bakom projektet. Svaren var att drivkraften i hög utsträckning består av eget initiativ, följt av regeringsuppdrag och EU-initiativ. Endast i fyra fall var det externa idéer som var drivkraften. Möjligen kan externa idéer ha påverkat det egna initiativet etc. och därför ska nog inte alltför långtgående slutsatser dras med utgångspunkt från svaren, som sammanfattas i diagram 4.4.

Diagram 4.4 Drivkrafter bakom projekten (med flera val möjliga i svaren)

Möjligen skulle motsatt slutsats ändå kunna dras, dvs. att just de projekt där EU, regeringen, myndigheter, kommuner eller lands-ting står bakom, är de som verkligen startas.

Många av projekten svarade positivt på frågan om de planerar att leverera öppen data. Tretton projekt svarade ja på frågan. Flera av dessa projekt planerar att leverera öppen data både via webb och maskinella gränssnitt.

Slutligen ställdes en fråga om projektet använder sociala medier eller inte. Svaren visade på en stor förbättringspotential vad gäller att ta tillvara denna möjlighet till transparens i utvecklingsarbetet. Endast fem av projekten använde sociala medier i projektarbetet och av dessa var det tre stycken som riktade sig externt. Dessa tre var Rättsinformationsprojektet (Lagrummet.se, Domstolsverket), Kringla och K-samsök (Riksantikvarieämbetet). Delegationens förhoppning är att de nyligen beslutade riktlinjerna för sociala medier i kombination med enkätfrågan ska uppmuntra till ökad användning av sociala medier i utvecklingsarbetet.

5 Konsekvenser

I avsnittet behandlas konsekvenserna av delegationens förslag i den mån dessa konsekvenser inte tydligt framgår av betänkandet i övrigt. Redovisningen sker i enlighet med 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474). Sålunda har också 6–7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning beaktats.

5.1 Gemensamma lösningar för e-arkiv och e-diarium

Delegationen föreslår i avsnitt 2.1.1 att Riksarkivet ska leda ett stegvist upplagt arbete med gemensamma lösningar för e-arkiv och e-diarium. Delegationen bedömer att stora besparingar finns att göra för förvaltningen om det går att ansluta sig till en standardiserad förvaltningsgemensam tjänst. Ett sådant uppdrag till Riksarkivet kommer också att innebära att en konsekvensanalys kommer att göras baserat på de förslag som kommer fram under uppdragets genomförande.

Riksarkivet beräknar kostnaden för uppdraget till omkring 1 miljon kronor per år under en treårsperiod.

5.2 Förvaltningsgemensamma specifikationer

En grundförutsättning för att på sikt hantera växande e-arkiv och e-diarium är att ta fram förvaltningsgemensamma specifikationer. Delegationens förslag i avsnitt 2.1.2 innebär att Riksarkivet har det övergripande ansvaret att förvalta och vidareutveckla förvaltningsgemensamma specifikationer. Detta i sin tur lägger grunden till standardisering av tjänster inom området.

Uppdraget kan genomföras inom Riksarkivets befintliga budget.

5.3 Klarläggande av arkivmyndigheternas roller inom området elektronisk arkivering

Arkivmyndigheterna roll inom området elektronisk arkivering behöver klargöras. Det är numera inte en fråga om att enbart arkivera pappershandlingar utan arkivering av elektroniska dokument och annan typ av elektronisk eller digitaliserad information kommer att bli dominerade. Elektroniska arkiv skapar större möjlighet till bearbetning varvid en större samhällsnytta kan skapas om arkivmyndigheter agerar samordnat.

Det alternativ som finns till ovanstående är att varje myndighet inom förvaltningen skapar sin egna arkivlösning, själv väljer vilket format eller vilken standard som ska följas samt att varje arkiv blir en fristående solitär och inga samlade analyser eller informationsuttag kan göras av t.ex. förvaltningen själv, privatpersoner, forskare, näringsliv eller andra intressenter.

Uppdraget bör genomföras av en särskild utredare under en period av omkring ett år.

Kommittédirektiv

Delegation för e-förvaltning

Dir.
2009:19

Beslut vid regeringssammanträde den 26 mars 2009.

Sammanfattning av uppdraget

Offentliga tjänster måste kontinuerligt utvecklas för att möta nya krav och förväntningar. E-förvaltningen utgör en viktig del i denna utveckling. För att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning inrättas en delegation för e-förvaltning.

Delegationens första uppgift är att utforma ett förslag till strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning. Förslaget ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2009.

Därefter ska delegationen koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Delegationen ska vidare koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor samt bistå regeringen i det internationella arbetet på området.

Delegationen ska årligen lämna delrapporter med underlag och förslag till regeringen. En slutrapport ska lämnas senast den 31 december 2014.

Bakgrund

Regeringen framhöll i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg. omr. 2, bilaga 1, avsnitt 2) sin avsikt att stärka styrningen av den förvaltningsgemensamma utvecklingen genom att

- säkerställa att förvaltningen utvecklar gemensamma principer för hur statlig registerinformation enklare ska kunna utbytas,

- se till att myndigheter använder enhetliga format för övrig informationsöverföring och kommunikation när det krävs,
- se till att statsförvaltningen i samverkan med kommuner och landsting utvecklar och tillämpar förvaltningsgemensamma metoder för säker elektronisk kommunikation och dokumenthantering,
- identifiera angelägna pilotprojekt som ska samfinansieras, samt utveckla former för en sådan finansiering och fördela samordningsansvaret för dessa projekt, samt
- stärka uppföljningen och granskningen av myndigheternas IT-baserade utvecklingsarbete.

Den 15 mars 2007 beslutade regeringen att tillsätta en statssekreterargrupp med uppgift att stärka samordningen i Regeringskansliet av frågor som är av strategisk betydelse för utvecklingen av elektronisk förvaltning, med målet att förenkla företags och enskildas kommunikation med myndigheter, höja kvaliteten på myndigheternas beslut samt effektivisera användningen av varje satsad skattekrona.

Den 14 januari 2008 fastställde regeringen en handlingsplan för e-förvaltning (dnr Fi2008/491). Regeringen beslutade att handlingsplanen skulle ligga till grund för den fortsatta hanteringen och samordningen på området.

E-förvaltning definieras i handlingsplanen som en del av verksamhetsutvecklingen i offentlig förvaltning där man inte bara drar nytta av informations- och kommunikationsteknik, utan även ser till att utvecklingen på området leder till nödvändiga organisatoriska förändringar och vidareutbildning av medarbetare.

Målet för e-förvaltningsarbetet är att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service. Där det är till fördel för medborgare och företagare samt där kvaliteten, säkerheten och produktiviteten kan höjas ska myndigheterna samverka sektorsvis. Därigenom ska Sverige återta en ledande position inom området elektronisk förvaltning.

För att nå detta mål måste de goda erfarenheter som gjorts inom förvaltningen tas till vara samtidigt som möjligheterna till myndighetsövergripande samverkan och integration förbättras. Den ökade samordningen av e-förvaltningsarbetet som behövs för att uppnå detta bör enligt handlingsplanen företrädesvis ske inom vissa

angivna sektorer där regeringen utser samverkansansvariga myndigheter. För närvarande finns sektorsvisa arbeten med att förbättra informationshanteringen och utöka det elektroniska informationsutbytet, t.ex. inom området geografisk information och fastighetsinformation (Geodatarådet), Rättsväsendets Informationsförsörjning (RIF-rådet), IT i vård- och omsorgssektorn.

I handlingsplanen anges också att kommunernas e-förvaltningsarbete är av stor betydelse för utvecklingen av e-förvaltningen i stort. Det är därför viktigt att det statliga utvecklingsarbetet löpande samordnas med SKL.

I mars 2008 överlämnade den s.k. stabsutredningen sitt slutbetänkande Ett stabsstöd i tiden (SOU 2008:22). Utredningen föreslog bl.a. att en delegation skulle inrättas med uppgift att säkra att förvaltningens samlade resurser kommer till användning i den fortsatta utvecklingen av e-förvaltningen.

IT-standardiseringsutredningen överlämnade i juni 2007 sitt betänkande Den osynliga infrastrukturen – om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering (SOU 2007:47). I betänkandet, som har remissbehandlats, föreslogs bl.a. att en kansli-funktion skulle inrättas för att utveckla, samordna, förankra, publicera och underhålla förvaltningsgemensamma kravspecifikationer samt ge metod- och expertstöd i IT-standardiseringsfrågor inom den offentliga förvaltningen. Vidare föreslogs att ett IT-standardiseringsråd skulle inrättas i syfte att bistå regeringen när svenska ståndpunkter i internationella IT-standardiseringsfrågor tas fram. Förslagen har fått ett brett stöd av remissinstanserna.

Utredningen pekar på behovet av att använda format och tillämpningar i gemensamma strukturer samt av att tydliggöra ansvaret inom myndigheterna när det gäller informationsutbyte med andra myndigheter. Utredningen lyfter vidare fram behovet av ökad teknisk samverkansförmåga. Andra områden som behandlats av utredningen är användningen av öppna standarder i upphandling, öppna programvaror och samordning av IT-upphandling.

Enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) rätten att utfärda föreskrifter om ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) enligt bl.a. standard för ledningssystem för informationssäkerhet.

I budgetpropositionen för 2009 (utg. omr. 2, avsnitt 3 och 5) anges att Verket för förvaltningsutveckling (Verva) ska avvecklas den 31 december 2008 och att regeringen avser att inrätta en

e-delegation som ska genomföra regeringens handlingsplan för e-förvaltning. Som ett led i regeringens tillväxtsatsning (prop. 2008/09:01, utg. omr. 2, avsnitt 4) ska arbetet med att öka användningen av elektronisk upphandling intensifieras. Kammarkollegiet har fått i uppdrag att utveckla arbetet inom området.

Behovet av en delegation

Myndigheterna ansvarar för att fortlöpande utveckla sin verksamhet samt för att ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet genom samarbete med andra myndigheter och organisationer. Myndigheterna har en generell serviceskyldighet och dessutom ett ansvar för att främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte.

Det finns dock vissa styrnings- och samordningsproblem inom statsförvaltningen. Det förekommer t.ex. visst dubbelarbete när skilda myndigheter utvecklar och upphandlar olika lösningar inom likartade områden. Ibland sker utveckling utan att nyttan för användarna tydliggörs. Samverkansprojekt kan försvåras av oklara finansiella, organisatoriska och rättsliga förutsättningar. De tekniska systemens samverkansförmåga varierar.

För att förverkliga den förbättrings- och effektivitetspotential som en utvecklad e-förvaltning rymmer, krävs ett strategiskt synsätt på e-förvaltning som omfattar staten som helhet. Därför behövs ett myndighetsövergripande arbete i delegationsform som koordinerar enskilda myndigheters insatser.

Syftet med delegationen för e-förvaltning är mot denna bakgrund att effektivisera och utveckla arbetet med e-förvaltning inom den offentliga sektorn.

Utgångspunkter för delegationens arbete

Inledning

Samhället förändras på olika områden såväl ekonomiskt och tekniskt som demografiskt och kulturellt. Steg för steg sker en anpassning till ett integrerat Europa och ett globalt samhälle. Rörligheten av arbetskraft och kapital ökar.

Statsförvaltningen behöver kunna leva upp till de nya krav och villkor som denna utveckling för med sig och ha en god föränd-

ringsförmåga. En viktig aspekt i detta sammanhang är medlemskapet i EU som gör att statsförvaltningen behöver arbeta mer sammanhållet och ta hänsyn till förändringar och krav på administrativt samarbete. Även kommuner och landsting berörs av denna tekniska och administrativa utveckling. Samarbetet i EU styr allt mer de krav som ställs på myndigheter, kommuner och landsting avseende elektroniskt informationsutbyte med EU-kommissionen och andra EU-länder.

Den statliga förvaltningspolitiken syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för att genomföra regeringens politik till nytta för medborgare och företag (prop. 2008/09:1, utg. omr. 2, avsnitt 3.1). E-förvaltning är ett viktigt verktyg för att uppnå detta.

Utgångspunkter

När delegationen utför sina uppgifter ska den basera sitt arbete på följande utgångspunkter.

Medborgare ska kunna utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service på ett enkelt sätt. E-förvaltningen ska bidra till att förenkla kontakten mellan förvaltning och medborgare och ska präglas av tillgänglighet och användbarhet. Det är mycket viktigt att denna utveckling sker med ett bibehållet starkt skydd för den personliga integriteten. Delegationen ska även beakta den utveckling som sker inom området e-demokrati, dvs. användning av IT i demokratiska processer.

E-förvaltningen ska bidra till att minska företagens administrativa kostnader och även i övrigt åstadkomma en märkbar förbättring i företagens vardag. Näringslivet ska stödjas genom förenklingar för företagen, när det gäller formerna för uppgiftslämnande och möjligheterna att kunna ta del av data från offentliga register och andra uppgifter. Delegationen ska i sin verksamhet främja konkurrens i enlighet med nationella och gemenskapsrättsliga regler om konkurrens. Den offentliga förvaltningens e-tjänster bör i så stor utsträckning som möjligt bygga på öppna standarder samt använda sig av programvara som bygger på öppen källkod och lösningar som stegvis frigör förvaltningen från beroendet av enskilda plattformar och lösningar.

Elektronisk förvaltning, som syftar till att förenkla kontakten med medborgare och företag, bör alltid ske utifrån användarnas

behov och nytta i kombination med beräkningar av den interna produktiviteten.

Delegationen bör beakta behovet av att tillgängliggöra offentlig information bl.a. för vidareutnyttjande. Sverige har i dag en i stora delar digitalt baserad förvaltning. En mer tillgänglig offentlig information kan bidra till utvecklingen av ekonomin, men också underlätta vardagen för medborgare och företag.

Det är av stor vikt att det långsiktiga digitala bevarandet stärks inom e-förvaltningen, både för system och enskilda handlingar. För att detta ska vara möjligt är det nödvändigt att bevarandeperspektivet beaktas när nya system byggs upp.

Delegationens uppdrag

Allmänt

Regeringen prioriterar e-förvaltningsfrågorna genom att skapa en delegation inriktad på att bl.a. bidra till genomförandet av regeringens handlingsplan för e-förvaltning. Delegationen ska, så som föreslogs i betänkandet Ett stabsstöd i tiden (SOU 2008:22), i nära samspel med statssekreterargruppen för e-förvaltning, samordna och utveckla det fortsatta arbetet med e-förvaltningen. Delegationen ska också, så som föreslogs i betänkandet Den osynliga infrastrukturen (SOU 2007:47), samordna den offentliga sektorns deltagande i det internationella IT-standardiseringsarbetet avseende e-förvaltning.

Delegationen ska ansvara för samordningen på den myndighetsövergripande nivån. Detta innebär dels samordning av e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur, dvs. individuella projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning, dels samordning av de myndigheter som har ett eget ansvar att utveckla ett arbete eller en sektor så att respektive sektor väger in intresset för staten som helhet i sitt utvecklingsarbete.

Delegationen ska ha följande huvuduppdrag.

Utformning av en strategi för myndigheternas arbetet med e-förvaltning

Utifrån de utgångspunkter som angivits ovan samt de mål som lades fast i handlingsplanen för e-förvaltning, ska delegationen

inledningsvis lämna förslag till en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning till regeringen. Strategin ska innehålla uppföljningsbara mål och delmål som ska uppnås på fem års sikt. Delegationen ska i förslaget ange de viktigaste utvecklingsprojekten i statsförvaltningen som behöver prioriteras. Strategin ska innefatta följande områden:

- hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting samt näringsliv och organisationer kan förbättras och hur ansvaret mellan dessa ska fördelas, bl.a. ska sektorsvisa samverkansansvariga myndigheter föreslås,
- hur den offentliga sektorns försörjning av elektroniska legitimationer, dvs. hanteringen av identifiering och underskrifter, bör genomföras i framtiden med utgångspunkt i rapporten Säkert elektroniskt informationsutbyte och säker hantering av elektroniska handlingar (Verva 2008:12),
- hur teknisk samverkansförmåga mellan olika system, s.k. interoperabilitet, kan komma till stånd på förvaltningsgemensam nivå och på sektorsnivå,
- hur standardisering och eventuella systemväxlar (växlar för automatisk konvertering mellan standarder och format) bör användas vid utvecklingen av e-förvaltning,
- hur den offentliga sektorns utveckling av e-tjänster bör stödja övergången till ny teknik som t.ex. övergången till "IPv6", dvs. ett nytt system för tilldelning av Internets IP-adresser,
- hur en koncentration av administrativa stödtjänster kan ske inom statsförvaltningen,
- hur myndigheterna i framtiden bör driva, utbyta eller köpa och sälja IT-tjänster inom den statliga sektorn samt i samband med tjänsteexport,
- hur samverkan kring e-förvaltningsarbete inom sektorer kan främjas,
- hur fler e-tjänster för medborgare och företagare kan utvecklas, framför allt sådana tjänster som integrerar flera myndigheters processer i användarvänliga gränssnitt, och hur myndigheters servicenivå för e-tjänster bör regleras samt
- hur IT-utvecklingen kan skapa möjligheter till förbättrad service för medborgare och näringsliv i gles- och landsbygd, med beaktande av lokala förutsättningar samt medborgares olika behov.

Koordinering av arbetet med e-förvaltning

Delegationen ska löpande samla in information om planerade och pågående e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur, dvs. projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning. En utgångspunkt i detta arbete ska vara den rapport som Verva, på uppdrag av regeringen, tog fram på området – 69 myndigheter redovisar 915 strategiska insatser för utveckling av e-förvaltning (Verva 2008:14). Delegationen ska utifrån denna information sammanställa och analysera myndigheternas e-förvaltningsprojekt. Delegationen ska verka för att regeringens förvaltningspolitiska mål vägs in i planeringen och genomförandet av de viktigaste e-förvaltningsprojekten och verka för att dubbelarbete undviks. Delegationen ska årligen redovisa en sammanställning av myndigheternas planerade och pågående e-förvaltningsprojekt samt bedöma om de projekten understöder de förvaltningspolitiska mål som regeringen har satt upp. Delegationen ska vidare i sina rapporter redovisa goda förebilder inom e-förvaltningen.

Uppföljning av det samlade arbetet med e-förvaltning

Delegationen ska från och med 2010, utifrån de förvaltningspolitiska målen, och de mål som regeringen kan komma att besluta på området, följa upp myndigheternas samlade arbete med e-förvaltning. Arbetets konsekvenser för brukarna ska beskrivas och analyseras.

Indikatorer för uppföljning ska utarbetas. Vid utarbetandet av indikatorer angående service, förvaltningens interna effektivitet och administrativ börda ska samråd ske med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (TUA). Vad gäller indikatorer på andra områden ska delegationen samråda med andra berörda myndigheter.

Delegationen ska ta fram förslag på metoder för hur planerade besparingar i myndigheternas e-förvaltningsarbete i högre grad kan realiseras och tas till vara.

Koordinering av IT-standardiseringsarbete

Delegationen ska samordna den statliga förvaltningens IT-standardiseringsarbete avseende e-förvaltning. Delegationen ska se till

att metod- och expertstöd i IT-standardiseringsfrågor inom den statliga förvaltningen tillhandahålls, också när det gäller begreppsstandarder. Arbetet ska utföras i samverkan med SKL. Samordningen av IT-standardiseringsarbetet ska främja användningen av öppna standarder. Delegationen ska beakta det IT-standardiseringsarbete som pågår på internationell nivå.

Stöd till regeringen i det internationella arbetet

Delegationen ska bistå regeringen i EU-samarbetet och i det internationella arbetet med frågor om e-förvaltning.

Delegationen ska bistå regeringen vid beredningen av svenska ståndpunkter i EU och andra mellanstatliga organ i ärenden som rör standarder och standardisering på IT-området. Delegationen ska leda och samordna ett IT-standardiseringsråd med företrädare för de viktigaste intressenterna i staten, kommuner och landsting samt i intresseorganisationer och företag. Delegationen ska följa utvecklingen på området och delta i diskussioner och informationsutbyte om frågor som rör det internationella arbetet med standardiseringsfrågor på IT-området. Dessa ärenden kan beröra olika samhällssektorer och delegationens uppdrag kan i denna del komma att beröra frågor som inte enbart avser e-förvaltning.

E-nämndens och Vervas vägledning och rapporter

Delegationen ska inventera och vid behov utveckla den tidigare E-nämndens och dåvarande Vervas vägledning och rapporter på det aktuella området.

Uppdragets genomförande

I frågor som rör den strategiska utvecklingen av elektronisk förvaltning ska delegationen löpande rapportera till den interdepartementala arbetsgruppen för elektronisk förvaltning (dnr Fi2007/1981) och vid behov även till statssekreterargruppen för e-förvaltning.

Delegationen ska tillkalla en arbetsgrupp bestående av ansvariga för strategiska e-förvaltningsprojekt, eller motsvarande verksam-

hetsutvecklare, som arbetar på myndigheter eller organisationer som deltar i delegationens arbete.

Vid behov ska delegationen även tillkalla en referensgrupp bestående av företrädare för näringsliv, forskare och brukare för att ta del av deras kunskaper och vidgade perspektiv på delegationens arbete.

Det är angeläget att utvecklingsarbetet avseende e-förvaltningen sker i samverkan med SKL. Samarbetet ska inriktas mot att nå en samsyn mellan staten, landsting och kommuner kring strategiskt viktiga e-förvaltningsfrågor. Samverkan ska också ske med näringslivet bl.a. inom standardiseringsarbetet i likhet med vad som anges i Riktlinjerna till statssekreterargruppen för e-förvaltning (Fi2007/1981).

I syfte att koordinera det strategiska e-förvaltningsarbetet och för att stärka pågående reformer inom e-förvaltningen, ska delegationen föra en dialog kring samordning av pågående insatser med berörda myndigheter.

Delegationens arbete ska genomföras i samråd med de myndigheter som har särskilda uppgifter inom IT-säkerhetsområdet, bl.a. MSB samt Post- och telestyrelsen (PTS). Delegationen ska också samråda med MSB i frågor om elektronisk identifiering och underskrift.

Redovisning

Delegationen ska inledningsvis ta fram förslag till en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning som ska lämnas till regeringen senast den 30 september 2009 (Finansdepartementet).

Delegationen ska med början 2010 redovisa sitt arbete till regeringen (Finansdepartementet) senast den 20 mars respektive den 1 oktober varje år.

Ett förslag till hur arbetet kan föras vidare i ett längre perspektiv ska lämnas senast den 20 mars 2014.

En slutredovisning av arbete ska lämnas senast den 31 december 2014.

Delegationen ska, utöver vad som i kommittéförordningen (1998:1474) föreskrivs om konsekvensbedömningar, beskriva konsekvenser för användare av e-tjänster.

Delegationen ska också redovisa till regeringen om den i sitt arbete identifierar regelverk som på ett olämpligt sätt hindrar elek-

troniskt informationsutbyte. Vid behov ska delegationen lämna förslag till författningsändringar.

Delegationen ska hålla berörda centrala arbetsorganisationer informerade om arbetet och ge dem möjlighet att framföra synpunkter.

Det är regeringens avsikt att utvärdera delegationens verksamhet innan 2014.

(Finansdepartementet)

Kommittédirektiv

**Tilläggsdirektiv till E-delegationen
(Fi 2009:01)**

**Dir.
2010:32**

Beslut vid regeringssammanträde den 25 mars 2010.

Utvidgning av uppdraget

E-delegationen har tidigare fått i uppdrag att bl.a. koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt. Utöver det ursprungliga uppdraget ges delegationen i uppdrag att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av handlingar. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i den lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen som föreslås i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175). Delegationen ska även inom ramen för sitt uppdrag att utveckla vägledningar ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier exempelvis webbforum och bloggar.

E-delegationens ursprungliga uppdrag

Regeringen beslutade den 26 mars 2009 att ge en kommitté i uppdrag att bl.a. koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Ytterligare uppgifter är att koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor och att bistå regeringen i det internationella arbetet på området. Syftet är att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19). Kommittén har antagit namnet E-delegationen (Fi 2009:01).

Vidareutnyttjande av offentlig information

Information som samlas in eller framställs av myndigheter har ofta användningsområden utanför den offentliga förvaltningen. Det finns flera exempel på information hos myndigheter som kan användas kommersiellt. Väderinformation kan t.ex. användas för kommersiella vädertjänster och kartinformation och annan geografisk information kan användas för t.ex. GPS-tjänster. Ytterligare ett exempel är den officiella statistiken. Offentlig information från svenska myndigheter vidareutnyttjas sedan länge i betydande omfattning för såväl kommersiella som ideella ändamål. Eftersom svenska myndigheter har betydande informationstillgångar av hög kvalitet i elektronisk form är potentialen för vidareutnyttjande stor.

Det är enligt regeringens mening viktigt att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från myndigheter för både kommersiella och ideella ändamål.

PSI-direktivet

Europaparlamentet och rådet antog den 17 november 2003 ett direktiv (2003/98/EG) om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet)³⁹. Direktivet innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos myndigheter och vissa andra organ. Syftet med direktivet är att skapa förutsättningar för en europeisk informationsmarknad genom att genomföra ett minimum av harmonisering och anta en allmän ram för villkor för vidareutnyttjande av handlingar som produceras inom den offentliga förvaltningen. Direktivet skulle vara genomfört i medlemsstaterna den 1 juli 2005. Direktivet har delvis genomförts genom förordningen (2008:31) om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter.

I propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) föreslås en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Genom den föreslagna lagen genomförs PSI-direktivet i svensk rätt.

³⁹ EGT L 345, 31.12.2003, s. 90, Celex 32003L0098.

Riktlinjer för användning av s.k. sociala medier

E-delegationen redogör i sitt delbetänkande Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning (SOU 2009:86) för den ökade internetkompetensen hos medborgare och företag. Myndigheterna har samtidigt börjat använda s.k. sociala medier för att fånga upp användarnas behov i syfte att utveckla sina tjänster. Enligt delegationen bör en sådan utveckling främjas.

Uppdraget

Vidareutnyttjande av information

Delegationen ges i uppdrag att, med utgångspunkt i den föreslagna lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

I sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen verka för erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning om goda exempel på hur information kan tillhandahållas. Delegationen ska undersöka hur information praktiskt och tekniskt kan tillhandahållas för automatiserade uttag i de fall uttag i sådan form är tillåtet och den berörda myndigheten har bedömt att utlämnande av informationen i elektronisk form är lämpligt. Delegationen ska i detta arbete särskilt uppmärksamma behovet av skydd för den personliga integriteten. När det gäller frågor om utlämnande av handlingar i elektronisk form ska delegationen dessutom beakta de överväganden och förslag som redovisas i E-offentlighetskommitténs slutbetänkande Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet (SOU 2010:4).

I PSI-direktivets artikel 8.2 anges att myndigheterna ska uppmantras att använda standardiserade licenser. Delegationen ska bedöma på vilka områden och för vilken typ av handlingar sådana standardiserade licenser kan behövas och vilka frågor de bör reglera. Delegationen ska, om den bedömer att det behövs, i samråd med berörda myndigheter utarbeta sådana standardiserade licenser och föreslå hur de ska hanteras i framtiden.

Vidare ska delegationen verka för att myndigheterna på ett ändamålsenligt sätt informerar om vilka handlingar som finns hos myndigheten och som tillhandahålls för vidareutnyttjande.

Delegationen ska utveckla former för att tillgängliggöra informationen om handlingar för vidareutnyttjande i en samlad form, t.ex. på en gemensam webbplats. Delegationen ska i detta arbete säkerställa att skyddet för den personliga integriteten kan upprätthållas.

Delegationen ska särskilt uppmärksamma förutsättningarna för mindre och nyetablerade företag att få tillträde till marknaden för offentlig information.

Delegationen ska följa utvecklingen på området och bedöma behovet av ytterligare förvaltningsgemensamma insatser. Delegationen ska utreda om någon myndighet behöver ges stödjande, vägledande, samordnande eller andra uppgifter på området.

Riktlinjer för användning av sociala medier

Delegationen ska inom ramen för sitt uppdrag att utveckla vägledningar även ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, t.ex. Facebook och Twitter. Delegationen ska i detta arbete särskilt beakta rättsliga aspekter på sådan användning.

Uppdragets genomförande

Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda myndigheter.

Delegationen ska särskilt samråda med Datainspektionen och Riksarkivet. När det gäller arbetet att främja, leda och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen även samråda med Ekonomistyrningsverket och Statskontoret samt på lämpligt sätt med andra aktörer t.ex. näringslivet.

Delegationen ska inte föreslå ändringar i grundlag.

Arbetet ska redovisas i de rapporter som delegationen enligt sina direktiv ska lämna den 1 mars och den 1 oktober varje år.

(Finansdepartementet)

Bakgrundsmaterial

I tabellen finns länkar till övriga bilagor till detta betänkande.

Benämning	Webbadress
Sammanfattning av SOU 2010:62	http://www.edelegationen.se/betankande/under-konstruktion-framtidens-e-forvaltning
Delegationens ledamöter och expert	http://www.edelegationen.se/sida/delegationens-ledamoter-och-expert
Delegationens arbetsgrupp	http://www.edelegationen.se/sida/delegationens-arbetsgrupp
IT-standardiseringsrådet	http://www.edelegationen.se/sida/it-standardiseringsradet
Expertgruppen för rättsliga frågor	http://www.edelegationen.se/sida/expertgruppen-for-rattsliga-fragor
Expertgruppen för internationell e-förvaltning	http://www.edelegationen.se/sida/expertgruppen-for-internationell-e-forvaltning
Delegationens referensgrupp	http://www.edelegationen.se/sida/delegationens-referensgrupp
Översikt över strategiska e-förvaltningsprojekt	http://www.edelegationen.se/sida/strategiska-e-forvaltningsprojekt
Uppföljning och rapportering av förväntade resultat	http://www.edelegationen.se/sida/uppfoljning-och-rapportering-av-forvantade-resultat

Statens offentliga utredningar 2011

Kronologisk förteckning

1. Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. U.
2. Välfärdsstaten i arbete. Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. Fi.
3. Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. S.
4. Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. N.
5. Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. A.
6. Missbruket, Kunskapen, Vården. Missbruksutredningens forskningsbilaga. S.
7. Transporter av frihetsberövade. Ju.
8. Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. U.
9. Barnen som samhället svek. Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelser i samhällsvården. S.
10. Antidopning Sverige. En ny väg för arbetet mot dopning. Ku.
11. Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. Fi.
12. Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. N.
13. Uppföljning av signalspaningslagen. Fö.
14. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011 – geologin, barriärerna, alternativen. M.
15. Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. S.
16. Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? Ju.
17. Förvar. Ju.
18. Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. M.
19. Tid för snabb flexibel inläring. U.
20. Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete. Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter. Ju.
21. Utrikesförvaltning i världsklass. UD.
22. Spirit of Innovation. UD.
23. Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. L.
24. Sänkt restaurang- och cateringmoms. Fi.
25. Utökad polissamarbete i Norden och EU. Ju.
26. Studiemedel för gränslös kunskap. U.
27. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. N.

Statens offentliga utredningar 2011

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Transporter av frihetsberövade. [7]
Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? [16]
Förvar. [17]
Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete.
Dataskyddsrambeslutet, Europolanställas befattning med hemliga uppgifter. [20]
Utökat polissamarbete i Norden och EU. [25]

Utrikesdepartementet

- Utrikesförvaltning i världsklass. [21]
Spirit of Innovation. [22]

Försvarsdepartementet

- Uppföljning av signalspaningslagen. [13]

Socialdepartementet

- Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. [3]
Missbruket, Kunskapen, Vården.
Missbruksutredningens forskningsbilaga. [6]
Barnen som samhället svek.
Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelser i samhällsvården. [9]
Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. [15]

Finansdepartementet

- Välfärdsstaten i arbete.
Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. [2]
Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. [11]
Sänkt restaurang- och cateringmoms. [24]

Utbildningsdepartementet

- Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. [1]
Den framtida gymnasiesärskolan
– en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. [8]

- Tid för snabb flexibel inläring. [19]
Studiemedel för gränslös kunskap. [26]

Landsbygdsdepartementet

- Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. [23]

Miljödepartementet

- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011
– geologin, barriärerna, alternativen. [14]
Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. [18]

Näringsdepartementet

- Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. [4]
Medfinansiering av transportinfrastruktur
– utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. [12]
Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. [27]

Kulturdepartementet

- Antidopning Sverige.
En ny väg för arbetet mot dopning. [10]

Arbetsmarknadsdepartementet

- Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. [5]